

Viešųjų pirkimų centralizavimo eigos 2025 m. ataskaita

2026 m.

ĮVADAS

2023 m. sausio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPĮ) ir Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų įstatymo (toliau – PĮ) pakeitimai, kuriais buvo nustatyta pareiga pirkimų vykdytojams tam tikrus pirkimus vykdyti centralizuotai. Šie pakeitimai buvo priimti 2021 m. rugsėjo 30 d. ir pradėti taikyti nuo 2023 m. sausio 1 dienos. Taigi, jau keletą metų pirkimų centralizavimo pareiga Lietuvoje yra aiškiai reglamentuota ir jos tinkamas įgyvendinimas yra viena iš pagrindinių efektyvios, skaidrios ir profesionalios viešųjų pirkimų sistemos sąlygų. Šis pokytis labai sustiprino centrinių perkančiųjų organizacijų (toliau – CPO) vaidmenį viešųjų pirkimų sistemoje bei savivaldybių atsakomybę už pavaldžių įstaigų pirkimų organizavimą.

Viešųjų pirkimų centralizavimas yra viena svarbiausių pirkimų sistemos efektyvinimo priemonių, siekiant užtikrinti racionalų valstybės lėšų panaudojimą, didesnę skaidrumą, profesionalumą ir vienodą pirkimų praktiką visame viešajame sektoriuje. Centralizuoti pirkimai sudaro prielaidas konsoliduoti pirkimų vykdytojų poreikius, mažinti administracinę naštą pirkimų vykdytojams, trumpinti pirkimų procedūrų trukmę bei stiprinti konkurenciją tarp tiekėjų. Tokiu būdu ne tik mažinami pirkimų vykdymo kaštai, bet ir užtikrinama geresnė perkamų prekių, paslaugų ar darbų kokybė, o kartu ir didinamas pasitikėjimas pirkimų sistema. Be to, CPO veikia kaip kompetencijų centrai, kuriuose kaupiamos žinios ir geroji pirkimų vykdymo praktika, dirba aukštos kvalifikacijos viešųjų pirkimų specialistai, kurie ne tik kokybiškai ir operatyviai atlieka perduotus vykdyti pirkimus, tokiu būdu prisideddami prie pirkimų vykdytojams tenkančių darbų krūvių mažinimo ir kokybiškesnių pirkimų objektų įsigijimo, tačiau, esant poreikiui, taip pat konsultuoja pirkimų vykdytojus ir dalinasi savo žiniomis pirkimų srityje, užtikrindami efektyvesnį savarankiškai atliekamų pirkimų vykdymą.

2023 m. prasidėjus privalomam pirkimų centralizavimui, išaugo poreikis nuosekliai vertinti pokyčių šioje srityje įgyvendinimo eigą ir rezultatus. Ekonomikos ir inovacijų ministerijai (toliau – EIMIN) pavesta¹ kasmet teikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei visų valstybės veiklos sričių perkančiųjų organizacijų viešųjų pirkimų centralizavimo eigos ataskaitą ir, esant poreikiui, pasiūlymus dėl šio proceso tobulinimo.

Pastarųjų metų duomenys rodo nuoseklų centralizavimo masto augimą, nes centralizuoti pirkimai leidžia ne tik sutaupyti valstybės biudžeto lėšas, bet taip pat prisideda prie konkurencijos vykdant pirkimus didinimo, didesnio procesų skaidrumo ir sprendžia kvalifikuotų viešųjų pirkimų specialistų trūkumo problemą.

Šios ataskaitos tikslas – kaip ir kasmet, įvertinti viešųjų pirkimų centralizavimo pažangą, įskaitant pirkimų konsolidavimo efektą, atskleisti centralizuotų viešųjų pirkimų vykdymo privalumus, kartu skatinant skaidresnius, efektyvesnius, profesionalesnius pirkimus, kokybiškesnes paslaugas visuomenei, identifikuoti kylančias problemas bei iššūkius, įvertinti CPO veiklos rezultatus ir prireikus pateikti pasiūlymų dėl tolesnio sistemos tobulinimo. Tokia analizė sudaro pagrindą nuosekliai, duomenimis grįstam sprendimų priėmimui ir viešųjų pirkimų sistemos modernizavimui, o ministerijoms ir jų pavaldžioms įstaigoms padeda siekti efektyvesnių viešųjų pirkimų ir geresnių pirkimų vykdymo rezultatų.

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. sausio 19 d. nutarimo Nr. 50 „Dėl Centralizuotų viešųjų pirkimų vykdymo“ (toliau – LRV nutarimas dėl centralizuotų pirkimų) 3.3.3 p.

CPO ATLIEKAMI PIRKIMAI

Viešųjų pirkimų centralizavimas – tai priemonė, padedanti užtikrinti didesnę viešųjų pirkimų efektyvumą, skaidrumą, viešųjų išteklių taupymą. Centralizuotų viešųjų pirkimų vykdymas leidžia konsoliduoti poreikius, sumažinti pirkimo procedūrų skaičių, padidinti pirkimų mastą, pasinaudoti masto ekonomija ir mažinti administracinę naštą viešajame sektoriuje.

Prie šių tikslų įgyvendinimo prisideda teisės aktuose įtvirtinta pareiga pirkimų vykdytojams prekes, paslaugas ir darbus įsigyti naudojantis viešosios įstaigos CPO LT (toliau – CPO LT) administruojamu centralizuotų viešųjų pirkimų elektroniniu katalogu (toliau – elektroninis katalogas). Teisė atlikti CPO funkcijas nacionaliniu lygmeniu suteikta CPO LT, kurios strateginis tikslas² yra užtikrinti profesionalius, konkurencingus ir strateginius valstybės tikslus įgyvendinančius pirkimus, plečiant pirkimų centralizavimą, o viena iš pagrindinių veiklos sričių³ yra elektroninio katalogo valdymas ir administravimas⁴.

CPO LT valdo, administruoja, nuolat plečia ir tobulina elektroninį katalogą. CPO LT naudotojai prekes, paslaugas ar darbus gali įsigyti net iš 109 skirtingų modulių. Per 2025 m. buvo atnaujinti / papildyti 36 pirkimo moduliai, sukurta 12 naujų centralizuotų objektų. Atsižvelgdama į teisės aktuose įtvirtintą pirkimų centralizavimo prievolę, CPO LT 2025 metais elektroninį katalogą plėtė orientuodamasi į perkančiųjų organizacijų poreikius ir sukūrė šiuos naujus modulius: medicininės dujos; tinklo įranga; griovimo darbai; aplinkos tvarkymo paslaugos; metrologinės patikros ir kalibravimo paslaugos; elektra elektromobilių įkrovimo stotelėse; reagentai ir pagalbinės priemonės laboratorinių tyrimų atlikimui; kelių (gatvių) tiesimo ir remonto darbai; kelių, gatvių dangos remontas; sveikatos draudimo paslaugos; turto draudimo paslaugos; pastatų naujos statybos, rekonstravimo ir kapitalinio remonto darbai.

Per CPO LT elektroninį katalogą vykdytų pirkimų bendra vertė 2024 m. sudarė 1 040 mln. Eur., o 2025 m. ši vertė didėjo ir siekė 1 051,8 mln. Eur. 2025 metais buvo sukurta ir paskelbta 17 metodinių priemonių elektroninio katalogo naudotojams (perkančiosioms organizacijoms, perkantiesiems subjektams ir tiekėjams), suorganizuota 20 renginių pirkimų vykdymo per elektroninį katalogą tema ir apmokyti 3 734 asmenys. Be to, palyginti su 2024 metais, tiekėjų, kataloge siūlančių prekes, paslaugas ar darbus, skaičius padidėjo 17 proc. yra siekia 2 358. Tokia sparti elektroninio katalogo plėtra ir aktyvi CPO LT veikla, siekiant plėsti elektroninį katalogą ir elektroninio katalogo naudotojų skaičių, sudaro sąlygas viešajam sektoriui greičiau, skaidriau ir paprasčiau įsigyti reikalingų prekių, paslaugų ir darbų, o verslui – aktyviau dalyvauti viešuosiuose pirkimuose.

Be to, siekdama gerinti teikiamų paslaugų kokybę ir modernizuoti centralizuotų viešųjų pirkimų vykdymą, CPO LT 2025 m. pabaigoje pradėjo naujos informacinės sistemos – CPO IS – eksploatavimą. Naujoji sistema sudaro sąlygas patogiau ir efektyviau vykdyti centralizuotus pirkimus, automatizuoti procesus, plėsti integracijas su kitomis

² CPO LT 2026 metų veiklos planas: <https://www.cpo.lt/wp-content/uploads/2026/03/CPO-LT-MVP-2026.pdf>

³ CPO LT taip pat veikia šiose srityse:

Elektroninio pirkimų centro valdymas ir administravimas – vykdoma šios informacinės sistemos, skirtos neperkančiųjų organizacijų pirkimams, finansuojamiems iš valstybės (arba savivaldybių) biudžeto, įskaitant ES ir kitą tarptautinę finansinę paramą, vykdyti, tobulinimas ir plėtra;

Viešųjų pirkimų atlikimas kitų perkančiųjų organizacijų vardu – CPO LT, kaip kompetencijų centras, vykdo perkančiųjų organizacijų pagal sutartis arba ministerijų pagal jų valdymo srities perkančiųjų organizacijų pirkimų centralizavimo planus, kai jų vardu pavedama atlikti viešuosius pirkimus.

⁴ CPO LT elektroninio katalogo valdymas ir administravimas – nustatomas šios informacinės sistemos, kurioje formuojami prekių, paslaugų ir darbų įsigijimų užsakymai ir jų pagrindu atliekamos centralizuotų pirkimų procedūros, plėtros poreikis, vykdomas pirkimų modulių kūrimas, atnaujinimas ir tobulinimas.

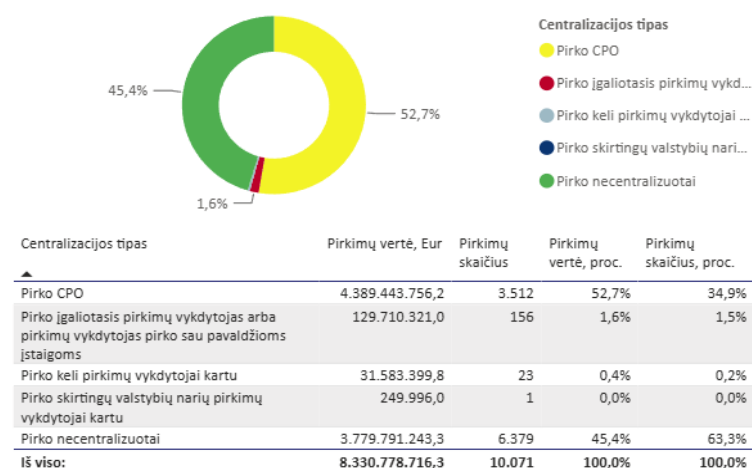
informacinėmis sistemomis, greičiau diegti naujus funkcionalumus ir užtikrinti aukštesnį sistemos saugumo, patikimumo bei veiklos tęstinumo lygį. Pereinamuoju laikotarpiu užtikrinamas lygiagretus sistemų veikimas, kad perkančiosioms organizacijoms, perkantiems subjektams ir tiekėjams būtų nepertraukiamai teikiamos patikimos ir saugios elektroninio katalogo paslaugos.

Viešųjų pirkimų tarnybos (toliau – VPT) duomenimis⁵, 2025 m. registruotų CPO skaičius nežymiai padidėjo, palyginti su 2024 m.⁶, ir siekė 91 (iš jų net 85 įsteigtos savivaldybių tarybų). 2025 m. iki 85 taip pat padidėjo ir aktyvių⁷ CPO skaičius (2024 m. jų buvo 80).

Vyriausybės valdymo srityje kaip atskiros CPO veikia Išteklų agentūra prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, UAB „Ignitis grupės paslaugų centras“ ir LTG Kompetencijų centras (nuo 2025 m. vasario 1 d.)⁸. Kaip minėta, net 85-ioms CPO centralizuotų pirkimų vykdymo funkcijas yra suteikusios savivaldybių tarybos.

Centralizuoti pirkimai 2025 m. sudarė 52,7 proc. pirkimų pagal pirkimų vertę ir 34,9 proc. pagal pirkimų skaičių (žr. toliau esančią lentelę „Pirkimų vertė pagal centralizacijos tipą“ iš VPT švieslentės). Per CPO LT buvo atlikta 27,5 proc. visų centralizuotų pirkimų pagal pirkimų vertę ir 8,2 proc. pagal pirkimų skaičių⁹.

Pirkimų vertė pagal centralizacijos tipą

Tolesniuose paveikslėliuose matyti, kad tarptautinių ir supaprastintų centralizuotų pirkimų dalis 2025 m., palyginti su 2024 m. duomenimis, tiek pagal skaičių, tiek pagal vertę nuosekliai didėjo, išskyrus 2025 m. I ketv., kai stebimas neženklaus centralizuotų pirkimų vertės procento sumažėjimas (palyginti su 2024 m. I ketv. duomenimis apie

⁵ Centrinį perkančiųjų organizacijų sąrašas skelbiamas VPT tinklalapyje adresu

<https://vpt.lrv.lt/lt/nuorodos/centrinu-perkanciuju-organizaciju-sarasas/>.

⁶ Registruotų centrinių perkančiųjų organizacijų skaičius 2024 m. siekė 85 ([Centralizacijos pažangos 2022–2024 m. ataskaita](#), 17 psl.)

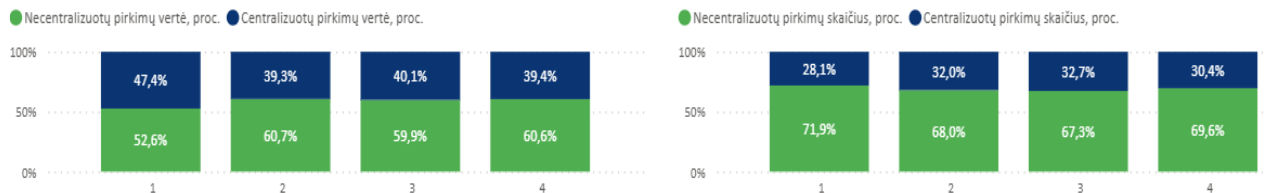
⁷ CPO laikoma aktyvia, jei vykde pirkimus ir ši informacija buvo nurodyta CVP IS priemonėmis teikiant Atn-1 / Atn-3 ataskaitas ar teikiant VPT Excel formos ataskaitas pagal centrinių perkančiųjų organizacijų ataskaitų teikimo tvarkos aprašą.

⁸ Laikotarpiu nuo 2023 m. birželio 1 d. iki 2025 m. sausio 31 d. kaip CPO veikė AB „Lietuvos geležinkeliai“.

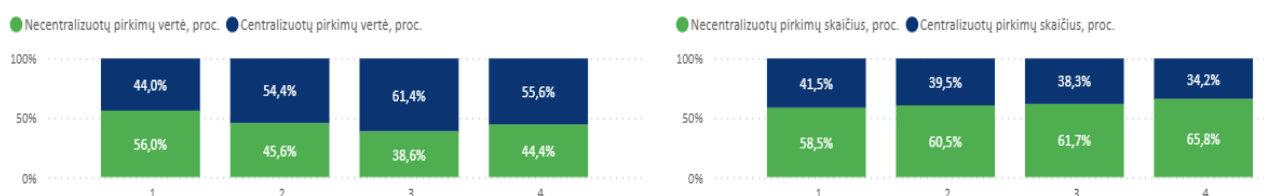
⁹ VPT švieslentės 2026 m. birželio mėn. duomenys (lapai ataskaitoje „Ataskaita apie vykdytus pirkimus“: Lapas „Tarptautiniai ir supaprastinti centralizuoti pirkimai“ – centralizacijos masto stebėsena pagal centralizacijos tipus ir atskiras CPO).

centralizuotų pirkimų vertę)¹⁰. Šie duomenys rodo, kad centralizuotų viešųjų pirkimų apimtis Lietuvoje nuolat auga ir vis daugiau pirkimų vykdytojų orientuojasi į efektyvesnius, skaidresnius, konkurencingesnius viešuosius pirkimus.

2024 m. I–IV ketv. tarptautiniai ir supaprastinti centralizuoti pirkimai

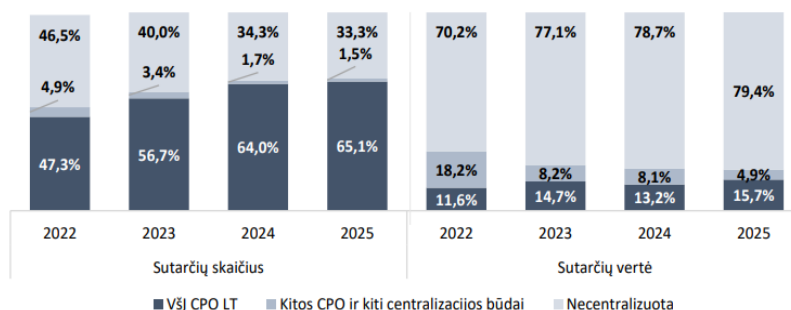
2025 m. I–IV ketv. tarptautiniai ir supaprastinti centralizuoti pirkimai

VYRIAUSYBĖS VALDYMO SRITIES PERKANČIŲJŲ ORGANIZACIJŲ PIRKIMŲ CENTRALIZAVIMAS

Remiantis VPT atliktos analizės¹¹ duomenimis¹², 2022–2025 m. laikotarpiu ministerijų ir joms pavaldžių įstaigų centralizuotai sudarytų sutarčių skaičiaus dalis padidėjo 13,2 proc., o vertės dalis mažėjo 9,2 proc.

Ministerijų ir joms pavaldžių organizacijų centralizuotai sudarytų sutarčių skaičiaus ir vertės dalis, proc.

Analizuojamu laikotarpiu per CPO LT sudarytų sutarčių skaičiaus dalis padidėjo 17,8 proc. – nuo 47,3 proc. 2022 m. iki 65,1 proc. 2025 m. Daugiau nei pusė 2025 m. ministerijų ir jų pavaldžių įstaigų centralizuotai sudarytų sutarčių (pagal skaičių) sudarytos

¹⁰ Ten pat kaip ⁹, žr. 2024 ir 2025 m. duomenis (2026 m. birželio duomenys).

¹¹ 2025 m. gruodžio 31 d. ministerijoms pavaldžių organizacijų, dėl kurių pirkimų centralizacijos procesų vykdoma stebėseną, sąraše buvo 318 organizacijų. Šių organizacijų sąrašas skelbiamas VPT tinklapyje: [Ministerijoms pavaldžios organizacijos, dėl kurių pirkimų centralizacijos procesų vykdoma stebėseną](#).

¹² [Centralizacijos pažangos stebėseną 2025 m.](#)

per CPO LT. Per kitas CPO¹³ (išskyrus CPO LT) ir kitais centralizacijos būdais sudarytų sutarčių skaičius sudarė nežymią dalį visų sutarčių – 1,5 proc. Pagal sutarčių vertę – per CPO (įskaitant CPO LT) ir kitais centralizacijos būdais sudarytos sutartys sudarė 20,6 proc. visų sutarčių vertės (žr. ankstesnę diagramą).

2022–2025 m. laikotarpiu ministerijų centralizuotai sudarytų sutarčių skaičiaus dalis padidėjo 28 proc. (nuo 67,7 proc. iki 95,6 proc.), o vertės dalis atitinkamai padidėjo 8,8 proc. (nuo 25,2 proc. iki 34 proc.). Tuo pačiu laikotarpiu ministerijoms pavaldžių įstaigų centralizuotai sudarytų sutarčių skaičiaus dalis padidėjo 11,4 proc. – nuo 51,8 proc. iki 63,2 proc., o vertės dalis sumažėjo 9,6 proc. – nuo 29,9 proc. iki 20,3 proc.¹⁴

Pateikti duomenys rodo, jog 2022–2025 m. laikotarpiu ministerijų ir jų pavaldžių įstaigų centralizuotai sudarytų sutarčių skaičius didėjo. Didžiausias centralizuotai sudarytų sutarčių skaičiaus augimas, VPT duomenimis, stebimas dviejose Bendrojo viešųjų pirkimų žodyno grupėse (toliau – BVPŽ): „50 Remonto ir priežiūros paslaugos“ ir „39 Baldai (įskaitant biuro baldus), dekoratyviniai patalpų objektai, buitiniai prietaisai (išskyrus apšvietimo) ir valikliai“.

Apibendrinant – ministerijų ir jų pavaldžių įstaigų pirkimų centralizavimo lygis 2025 m. išliko pakankamai aukštas, ypač pagal atliktų pirkimų skaičių (66,6 proc. visų pirkimų skaičiaus). Pirkimų sutelkimas CPO prisideda prie efektyvesnės ir skaidresnės pirkimų sistemos kūrimo. Paprastai CPO naudoja efektyvesnius, geriausiai perkančiųjų organizacijų poreikius ir tiekėjų galimybes atitinkančius pirkimo būdus, taiko pažangesnes pirkimų strategijas, sumažina prielaidas korupcijai, užtikrina didesnę konkurenciją, sukuria pirkimų masto ekonomiją. Dėl CPO sukauptos kompetencijos centralizuotuose pirkimuose mažesnė klaidų ir viešųjų pirkimų reikalavimų pažeidimų tikimybė, o tiekėjams paprasčiau dalyvauti pirkimuose.

SAVIVALDYBIŲ KONTROLIUOJAMŲ PERKANČIŲJŲ ORGANIZACIJŲ PIRKIMŲ CENTRALIZAVIMAS

VPT atliko nuo 2023 m. privalomai centralizuojamų savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų (valdomų) įstaigų pirkimų, kurių sutarties vertė viršija 15 tūkst. Eur be PVM (toliau – sutartys, kurioms privalomas centralizavimas), analizę¹⁵.

Nustatyta, kad savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų (valdomų) įstaigų, kurių atžvilgiu privaloma centralizacija, sąraše¹⁶ 2025 m. gruodžio 31 d. buvo 2 530 kontroliuojamų (valdomų) įstaigų¹⁷. Nuo 2024 m. fiksuojama pirkimų vykdytojų skaičiaus mažėjimo tendencija (2022 m. – 2 385, 2023 m. – 2 439, 2024 m. – 2 395, 2025 m. – 2 300), kuri rodo, kad vis daugiau pirkimų atliekama centralizuotai.

Savivaldybių administracijos ir jų kontroliuojamos (valdomos) įstaigos, kurioms taikomas privalomas centralizavimas, didžiąją dalį pirkimo sutarčių (96,2 proc.) sudaro įvykdžiusios mažos vertės pirkimus. Vis dėlto pagal vertę didžiausią dalį sudaro sutartys, sudarytos atlikus tarptautinius ir supaprastintus pirkimus (69,4 proc. visos 2022–2025 m. laikotarpiu sudarytų sutarčių vertės).

2025 m. sudarytų sutarčių, kurioms privalomas centralizavimas, dalis savivaldybių administracijose ir jų kontroliuojamose (valdomose) įstaigose pagal sutarčių skaičių sudarė apie 22,5 proc., o pagal jų vertę – 96,5 proc. Nustatyta, kad 2022–2025 m.

¹³ Kitos Vyriausybės valdymo srityje veikiančios CPO nurodytos šios ataskaitos 4 psl.

¹⁴ [Centralizacijos pažangos stebėseną 2025 m.](#), 18 psl.

¹⁵ [Centralizacijos pažangos stebėsenos 2025 m.](#) informacija.

¹⁶ [Savivaldybių administracijų kontroliuojamų įstaigų, kurių atžvilgiu privaloma centralizacija, SĄRAŠAI \(pagal savivaldybių administracijų pateiktus duomenis\).](#)

¹⁷ 2025 m. pirkimus vykdė ir sutartis sudarė 90,9 proc. šių įstaigų.

laikotarpiu centralizuotai sudarytų sutarčių, kurioms privalomas centralizavimas, dalis reikšmingai padidėjo – pagal sutarčių skaičių ji išaugo 45,9 proc. punkto, o pagal sutarčių vertę – 70,9 proc. punkto. Analizuojamu laikotarpiu taip pat didėjo per kitas CPO ar kitais centralizacijos būdais sudarytų sutarčių dalis. Pagal sutarčių skaičių ši dalis padidėjo 38,9 proc. ir pasiekė 43,5 proc., o pagal sutarčių vertę pasiekė 69,7 proc.

Nors analizuojamu 2022–2025 m. laikotarpiu savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų (valdomų) įstaigų centralizuotų pirkimų dalis nuosekliai didėjo, tačiau tam tikrose BVPŽ grupėse necentralizuoti pirkimai išliko reikšmingi¹⁸.

Analizės metu taip pat paaiškėjo, kad savivaldybių tarybų įsteigtų CPO veiklos rodikliai 2025 m., palyginti su 2024 m., iš esmės keitėsi nežymiai. Didžiausias teigiamas pokytis nustatytas komunalinio sektoriaus pirkimuose, kuriuose buvo taikomas kokybės kriterijus – tokių pirkimų vertės dalis padidėjo 49,5 proc. ir pasiekė 71,7 proc. Be to, vieno tiekėjo pirkimų dalis sumažėjo nuo 52,5 proc. iki 46,8 proc., o vidutinis vienam pirkimui pateiktų pasiūlymų skaičius padidėjo nuo 2,1 iki 2,4¹⁹.

VYRIAUSYBĖS (TOLIAU – LRV) IR MINISTERIJŲ VALDymo SRIČIŲ CENTRALIZAVIMAS

Ministerijos, įgyvendindamos LRV nutarimą dėl centralizuotų pirkimų, įvertino pavaldžių įstaigų 2025 m. vykdytų viešųjų pirkimų rezultatus. Vertinimas, kaip ir kasmet, atliktas atsižvelgiant į VPT rekomendacijas, VPT švieslentės duomenis, pavaldžių įstaigų apklausų metu gautą informaciją, įstaigų turimus žmogiškuosius išteklius, vykdomų pirkimų sudėtingumą, specifiškumą, konkurencijos viešuosiuose pirkimuose užtikrinimą, veikiančius vidinius viešųjų pirkimų kontrolės procesus, žmogiškųjų išteklių ir vykdomų viešųjų pirkimų santykį bei kitus duomenis ir EIMIN yra pateiktos vertinimo išvados dėl pavedimo atitinkamos valdymo srities perkančiųjų organizacijų pirkimus perduoti vykdyti CPO LT tikslingumo. Centralizavimo poreikis atitinkamoje srityje vertinamas atsižvelgiant tiek į laukiamus pokyčius, vykstančius dėl centralizavimo pareigos įgyvendinimo, tiek į perkančiųjų organizacijų veiklos srities specifiškumą bei jų kompetencijas savarankiškai vykdyti viešuosius pirkimus. Tais atvejais, jei nustatoma, kad viešųjų pirkimų centralizavimas prisideda prie viešųjų pirkimų procesų efektyvumo, skaidrumo, administracinės naštos mažinimo, optimizuojant įstaigos žmogiškuosius išteklius, didesnės konkurencijos užtikrinimo ar viešųjų finansų sutaupymo, – jis laikomas sėkmingu ir siektinu. Tačiau tam tikrose srityse daroma išvada, jog viešųjų pirkimų centralizavimas neduos laukiamų teigiamų rezultatų, todėl pasisakoma už lankstesnius, individualiai pritaikytus sprendimus. Visgi, įvertinusios pavaldžių įstaigų 2025 m. vykdytų viešųjų pirkimų rodiklius, trys ministerijos (Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija) identifikavo poreikį centralizuoti dalį pavaldžių įstaigų vykdomų viešųjų pirkimų: Valstybinės miškų tarnybos, Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos, VŠĮ „Ekoagros“ filialo „Litfood“, Žemės ūkio agentūros, Žuvininkystės tarnybos²⁰.

¹⁸ Vertinant pagal sutarčių skaičių, didžiausia necentralizuotų pirkimų dalis nustatyta šiose BVPŽ grupėse: „35 Apsaugos, gaisrų gesinimo, policijos ir gynybos įrenginiai“, „42 Pramoninės mašinos“ ir „16 Žemės ūkio mašinos“. Pagal sutarčių vertę didžiausia necentralizuotų pirkimų dalis nustatyta šiose BVPŽ grupėse: „31 Elektrinės mašinos, aparatai, įranga ir reikmenys; apšvietimas“, „32 Radijo, televizijos, komunikacijų, telekomunikacijų ir susijusi įranga“, „35 Apsaugos, gaisrų gesinimo, policijos ir gynybos įrenginiai“ bei „34 Transporto įranga ir pagalbiniai transportavimo gaminiai“.

¹⁹ Daugiau informacijos [Centralizacijos pažangos stebėsenos 2025 m.](#)

²⁰ Išsamiau šios ataskaitos priede.

Vertindamos savo pavaldžių įstaigų pirkimus, ministerijos analizavo bendrą pirkimų įvertinimą VPT švieslentėje, įstaigos pirkimų specialistui tenkančią pirkimų apimtį, kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų vertinimo kriterijaus taikymą, vieno tiekėjo pirkimus, vidutinį gautų pasiūlyimų skaičių, neįvykusių pirkimų skaičių. Paminėtina, kad siekiant palengvinti duomenų analizės apie 2025 m. viešuosius pirkimus procesą, EIMIN susiaurino prašomos pateikti informacijos apimtį, atsisakant rodiklių dėl pirkimų funkcijai atlikti skiriamos lėšų sumos bei vidutinės tarptautinio ir supaprastinto pirkimo procedūrų trukmės. Šios ataskaitos priede pateikiami LRV ir ministerijų vertinimai dėl pavaldžių įstaigų vykdytų viešųjų pirkimų efektyvumo, nuomonės bei pasiūlymai dėl viešųjų pirkimų centralizavimo plėtros jų valdymo srityje.

Toliau esančiose lentelėse apžvelgiami LRV ir ministerijoms pavaldžių įstaigų pirkimų duomenys, taip pat pateikiamas bendras situacijos įvertinimas. Lentelėse nurodomi LRV ir ministerijoms pavaldžių įstaigų pirkimų rodiklių intervalai nuo minimalios iki maksimalios reikšmės. Nuo dažnesnių ribinių reikšmių pernelyg nukrypstantys rodikliai pateikiami skliaustuose. Palyginimui pateikiamos CPO LT 2025 m. pasiektų atitinkamų rodiklių reikšmės bei šių rodiklių vertinimas pagal VPT švieslentę.

Bendrų rodiklių įvertinimas

Ministerija, kurios pavaldžios įstaigos vertinamos	Bendras pirkimų įvertinimas VPT švieslentėje		Vidutiniškai tarptautinių ir supaprastintų pirkimų skaičius vienam specialistui, vnt.	
	2024 m.	2025 m.	2024 m.	2025 m.
AM	1,9–2,9	1,9–2,6	0–4(9)	0–10,46
EIMIN	2,2–2,9	2,0–2,9	0–27,5	Žr. ²¹
ENMIN	1,9–2,7	2,2–3,0	5–26	1–15,8(27,3)
FINMIN	2,0–2,8	2,1–2,9	1–(38)72	2–36(49)
KAM	1,6–2,7	1,8–2,9	7–14	0–8,75
KM	1,0–3,0	1,0–2,9	0–18	0–17
SADM	1,8–2,9	1,8–2,8	0–36	0–10
SUMIN	1,9–2,7	1,9–3,0	1,5–22	0–22
ŠMSM	1,3–2,9	1,6–2,8	1–15	0–15
TM	1,9–2,9	2,1–2,8	0–8	0–4,25
URM ²²	2,3	2,0	7	5,7
VRM	1,9–2,8	1,3–2,7	5–22	2–8(18,66)
ŽŪM	1,8–2,6	1,9–2,8	1–10	2–12
LRV	1,6–2,7	1,7–2,7		
CPO LT ²³	2,8	2,4	38,5	Žr. ²⁴
VPT švieslentės reikšmės	>2,1			
	1,3<...≤2,1			
	≤1,3			

LRV ir ministerijoms pavaldžių įstaigų pirkimų rodiklių įvertinimas priskirtinas spalvai pagal VPT švieslentę. Reikšmė „žalia“ reiškia, kad pirkimo rodiklis „pasiektas“, „geltona“ – rodiklis „iš dalies pasiektas“, o „raudona“ – rodiklis „nepasiektas“. Pastaruoju

²¹ Tarptautiniai ir supaprastinti EIMIN pirkimai (įskaitant ir mažos vertės pirkimus, viršijančius 15 000 Eur be PVM) yra perduoti vykdyti CPO LT.

²² Vertinti pačios ministerijos, o ne pavaldžių įstaigų, duomenys.

²³ Vertinti CPO LT vykdytų centralizuotų pirkimų rezultatai.

²⁴ Pirkimų skaičius, tenkantis vienam darbuotojui yra nuolat kintantis, nes priklauso nuo įvairių aplinkybių.

atveju (kai įvertinimas yra „raudonas“), svarbu atidžiai įvertinti ir kitus pirkimų rodiklius bei ieškoti būdų (pavyzdžiui, pirkimų centralizavimu ar kitu būdu) pirkimų vykdymo rezultatams pagerinti. Net jei bendro rodiklio įvertis nėra „raudonas“, tikslinga vertinti taip pat ir atskirus pirkimų rodiklius ir, esant poreikiui, imtis priemonių šiems rodikliams gerinti.

2025 m. vykdytų viešųjų pirkimų analizė rodo, kad, kaip ir 2024 m., vyraujantis LRV ir ministerijoms pavaldžių įstaigų bendras pirkimų įvertinimo balas VPT švieslentėje yra „geltonas“ ir „žalias“. Analogiškai kaip ir 2024 m. dviejų ministerijų valdymo sritims priklausančių kai kurių pavaldžių įstaigų rodikliai nebuvo pasiekti. Taigi, 2024 m. ir 2025 m. LRV ir ministerijoms pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų vykdyto tyrimo rodikliai patvirtina, kad situacija yra stabiliai gera (pirkimų rodiklių reikšmės yra iš dalies pasiektos arba pasiektos, ir pirkimai vykdomi pakankamai kokybiškai bei efektyviai), o centralizuotai sudaromų sutarčių skaičius šiame sektoriuje auga gana sparčiai. Tačiau išsamesnė LRV ir ministerijoms pavaldžių įstaigų konkrečių pirkimų rodiklių analizė rodo poreikį tam tikrose srityse gerinti pirkimų rezultatus.

Pirkimų kokybės ir efektyvumo rodikliai

Ministerija, kurios pavaldžios įstaigos vertinamos	Pirkimų, kai taikytas kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų kriterijus, proc. nuo bendro skaičiaus	Vieno tiekėjo pirkimų skaičius, proc. nuo bendro skaičiaus	Vidutinis gautų pasiūlymų skaičius, vnt.	Neįvykusių pirkimų skaičius, proc. nuo bendro skaičiaus	Centralizuotai sudarytų sutarčių dalis, proc. ²⁵	
					Vertės	Skaičiaus
AM	16,7–50(66,7)	29,5–58,3(92,3)	1,1–3,0	2,9–37,5(46,7)	4	28,4
EIMIN	49–61,5	28–46,2	2,1–3,5	9,3–15,8	48,3	78,9
ENMIN	5,2–75	0(15,4)–31,7	2–3,2	(0)4,8–14,3(22,5)	6,7	57
FINMIN	21,9–52,2(100)	0(20)–77,8	1,4–4,5	0–13,3(18,5)	10,3	81,7
KAM	2,7–33,3(56,5)	4,2–40,9(70,8)	1,7–5,6	0–18,5	12,7	63,3
KM	14,3–71,4(100)	(0)20–80(100)	1–4,5	(0)8,3–33,1(57,1)	11,1	82
SADM	(0)6,3–57,9	(0)7,5–86,4(100)	1–5,1	(0)2,4–30,7	24,3	90,3
SUMIN	(0)9,1–60(100)	(0)10,1–66,7(83,3)	1,2–3,9	(0)10–50	8,2	17
ŠMSM	(0)9–52(74)	(0)17–89(100)	1–4	(0)11–50(83)	45,2	76,6
TM	(0)4,6–20(81,6)	(0)25–72,7(100)	1–4,7	(0)7,1–37,8	73,0	92,5
URM ²⁶	12,9	64,7	1,8	16,1	73,0	77,7
VRM	6,7–38,5(58,3)	0–39,7(64,7)	1,4–5,8	3,7–41(80)	46,2	87,5
ŽŪM	0–46,7(72,6)	(1)10,7–40,7(66,7)	1,3–3,9	0–21,6	33,2	66,6
LRV	14,3–36,4	25,0–55,6	1,9–2,9	0–15		
CPO LT	10	16	2,8	7,3		
VPT švieslentės reikšmės²⁷	≥20	≤30 be centralizuotų ≤20 su centralizuotais	≥3 be centralizuotų ≥3,5 su centralizuotais	≤22	≥20	≥10

²⁵ [Centralizacijos pažangos stebėsenos 2025 m.](#) C priedas Ministerijų ir joms pavaldžių organizacijų pirkimų centralizacija.

²⁶ Vertinti pačios ministerijos, o ne pavaldžių įstaigų, duomenys.

²⁷ VPT švieslentės lapo „Pirkimų vykdytojų švieslentė“ lapas „Bendra informacija apie pirkimus pagal rodiklius“.

	10≤...<20	40≥...>30 be centralizuotų 30≥...>20 su centralizuotais	1,5≤...<3 be centralizuotų 2≤...<3,5 su centralizuo- tais	30≥...>22	15≤...< 20	5≤...<10
	<10	>40 be centralizuotų >30 su centralizuotais	<1,5 be centralizuo- tų <2 su centralizuo- tais	>30	<15	<5

Pirmiau esančioje lentelėje pateiktų duomenų analizė leidžia daryti išvadą, kad 2025 m. vykdydamos pirkimus kai kurios LRV ir ministerijoms pavaldžios įstaigos „nepasiekė“ (pagal VPT švieslentę „raudona“) ar tik „iš dalies pasiekė“ (pagal VPT švieslentę „geltona“) pirkimų kokybės ir efektyvumo rodiklius. O CPO LT neretai sėkmingiau įgyvendino siektinus rodiklius. Šiuo aspektu analizuotų subjektų 2024 ir 2025 m. vykdytų pirkimų efektyvumo rodiklių pasiekimo tendencija lieka stabili: vis dar per retai taikomas kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų vertinimo kriterijus, pakankamai dažni vieno tiekėjo pirkimai, mažas vidutinis gautų pasiūlymų pirkime skaičius, didesnis neįvykusių pirkimų skaičius.

Pakankamai retas kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų vertinimo kriterijaus taikymas rodo, kad perkančiosios organizacijos dažniausiai orientuojasi į mažiausią kainą ir pakankamai dėmesio neskiria kokybės, eksploataavimo sąnaudų, inovatyvumo, tvarumo ir kitiems kokybės aspektams, kurie padėtų užtikrinti efektyvesnį viešųjų lėšų panaudojimą, įsigyjant kokybiškas ir ilgalaikę vertę turinčias prekes, paslaugas ar darbus.

Mažas pirkime gautų pasiūlymų skaičius gali būti nulemtas riboto tiekėjų susidomėjimo vykdomais viešaisiais pirkimais, taip pat rodyti tam tikrus pirkimo dokumentų trūkumus: pirkimo sąlygos gali būti neaiškos, su pertekliniais, neproporcingais reikalavimais tiek tiekėjų kvalifikacijai, tiek ir pačiam pirkimo objektui, pernelyg išsamiomis techninėmis specifikacijomis, per trumpais pasiūlymų pateikimo terminais ar kitais konkurenciją galinčiais riboti aspektais.

Dažni atvejai, kai pirkime dalyvauja tik vienas tiekėjas, rodo nepakankamą konkurenciją. Konkurencijos nebuvimas viešuosiuose pirkimuose mažina galimybes perkančiajai organizacijai pasirinkti ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą, silpnina kainų konkurenciją ir didina riziką, kad viešosios lėšos bus panaudotos nepakankamai racionaliai ir neefektyviai.

Didelis neįvykusių pirkimų skaičius gali būti susijęs su netinkamu pirkimų planavimu, nepakankamai ištirta rinka ar nekokybiškai parengtomis pirkimo sąlygomis. Netinkamai parengtos pirkimo sąlygos, kaip minėta, ne tik daro įtaką tiekėjų konkurencijai pirkime, tačiau taip rodo, kad perkančioji organizacija galimai netinkamai pasirengia pirkimams, todėl nesukuria palankių sąlygų verslui dalyvauti pirkimuose. Pakartotinai vykdomi pirkimai didina pirkimų vykdymo kaštus tiek perkančiajai organizacijai, tiek verslui.

Siekiant sukurti skaidrią, efektyvią ir tiekėjams patrauklią viešųjų pirkimų sistemą, būtinas nuoseklus pirmiau aptartų viešųjų pirkimų vykdymo efektyvumo rodiklių gerinimas, prie kurio prisidėtų ne tik pirkimų vykdytojų vidinių kompetencijų kėlimas, pirkimų valdysenos stiprinimas ir pirkimų strategijų parengimas, tačiau ir vis plačiau taikomas pirkimų centralizavimas.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

LRV, ministerijose ir joms pavaldžiose įstaigose centralizuotai 2025 m. sudarytų sutarčių skaičius nuosekliai augo, taigi, centralizavimo lygis išliko gana aukštas. Tai rodo, kad viešųjų pirkimų sistema Lietuvoje tampa vis profesionalesnė, efektyvesnė, skaidresnė, palankesnė racionaliam viešųjų finansų panaudojimui, o pirkimų vykdytojai vis dažniau įžvelgia centralizuotų viešųjų pirkimų vykdymo privalumus: administracinės naštos mažėjimą, galimybę optimaliai panaudoti įstaigos žmogiškuosius išteklius, aukštos kokybės ir efektyvius procesus, didesnę konkurenciją.

2022–2025 m. laikotarpiu 95,1 proc. ministerijų ir joms pavaldžių organizacijų per CPO LT sudarytų sutarčių buvo sudaryta per elektroninį katalogą²⁸, kuris, kaip rodo iš ministerijų gauti duomenys (daugiau žr. šios ataskaitos priede), ministerijų pavaldžių įstaigų yra vertinamas kaip viena efektyviausių viešųjų pirkimų centralizavimo priemonių. Elektroninis katalogas, kuris nuolat pildomas naujais moduliais ar tobulinamas, koreguojant jau esančius modulius, siekiant jį kuo labiau pritaikyti prie rinkos poreikių, tampa pagrindine LRV, ministerijų ir joms pavaldžių įstaigų naudojama viešųjų pirkimų centralizavimo priemone, užtikrinančia greitą ir sklandų viešųjų pirkimų vykdymo procesą.

Viešųjų pirkimų bendrų rodiklių vertinimas bei pirkimų kokybės ir efektyvumo rodiklių analizė rodo tendenciją, kad LRV, ministerijoms ir joms pavaldžioms įstaigoms pirkimus vykdant savarankiškai, viešųjų pirkimų efektyvumo rezultatai nėra tokie geri, nei juos vykdant per CPO LT. Centralizuotų viešųjų pirkimų bendras įvertinimas VPT švieslentėje būna aukštesnis, užtikrinama didesnė konkurencija, mažesnis neįvykusių pirkimų skaičius, be to, labiau orientuojamasi į kokybę, pasiūlymų vertinimui taikant kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų kriterijų.

Išanalizavusi gautus duomenis, EIMIN rekomenduoja ministerijoms ir toliau stebėti savo ir pavaldžių įstaigų pirkimų efektyvumo rodiklius bei skatinti juos nuosekliai gerinti, atsižvelgiant į VPT švieslentėje nurodytas siektinas reikšmes (ar vidutines statistines reikšmes Lietuvoje) ir CPO LT pirkimų rezultatus.

EIMIN rekomendacijos ir siektinos rodiklių reikšmės pateikiamos lentelėje:

EIMIN rekomendacijos dėl pirkimų rodiklių stebėsenos, siekiant priimti sprendimus dėl tolesnio jų centralizavimo

EIMIN rekomendacija	Siektina reikšmė	Ministerijai ir jos pavaldžioms įstaigoms													LRV
		AM	EIMIN	ENMIN	FINMIN	KAM	KM	SADM	SUMIN	ŠMSM	TM	URM	VRM	ŽŪM	
Optimizuoti pirkimų specialistų darbo krūvį	≈20 pirkimų vienam specialistui per metus		v	v	v		v		v						
Dažniau taikyti kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų kriterijus	≥20 proc. nuo bendro pirkimų skaičiaus	v		v		v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
Mažinti vieno tiekėjo pirkimų skaičių	≤30 proc. nuo bendro pirkimų skaičiaus	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v

²⁸ [Centralizacijos pažangos stebėsenos 2025 m. duomenys](#).

Didinti tiekėjų pasiūlymų skaičių	≥3 pasiūlymų vienam pirkimui / pirkimo daliai	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
Siekti mažesnio neįvykusių pirkimų skaičiaus	≤22 proc. nuo bendro pirkimų skaičiaus	v		v			v	v	v	v	v		v			
Didinti pirkimų centralizacijos lygį	≥10 proc. nuo bendro pirkimų skaičiaus ir ≥20 proc. nuo bendros pirkimų vertės	v		v	v	v	v		v							

Nepaisant to, kad pagal VPT švieslentę ministerijų ir jų pavaldžių įstaigų, taip pat savivaldybių administracijų ir jų kontroliuojamų (valdomų) įstaigų pirkimų centralizavimo lygis 2025 m. buvo gana aukštas, ypač vertinant pagal atliktų centralizuotų pirkimų skaičių, tačiau siekiant gerinti pirmiau pavaizduotus konkrečius pirkimų efektyvumo rodiklius, rekomenduotina svarstyti galimybę 2027 metais plėsti centralizuotų pirkimų apimtį. EIMIN nuomone, viešieji pirkimai galėtų būti centralizuojami ir tais atvejais, kai pirkimų vykdytojai per metus atlieka labai mažai supaprastintų ir tarptautinių pirkimų arba vykdo tik mažos vertės pirkimus (pastebėta, kad pirkimų vykdytojai mažos vertės pirkimus dažniausiai renkasi atlikti patys).

Be to, siūlytina svarstyti galimybę centralizuoti specifinius ir sudėtingus viešuosius pirkimus, siekiant užtikrinti tokių pirkimų procedūrų kokybę, profesionalumą, skaidrumą ir padidinti konkurenciją.

MINISTERIJOMS IR LRV PAVALDŽIŲ ĮSTAIGŲ PIRKIMŲ REZULTATŲ ĮVERTINIMAI IR IŠVADOS DĖL TOLESNIO PIRKIMŲ CENTRALIZAVIMO

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA (SAM)

Įgyvendindama LRV nutarimą dėl centralizuotų pirkimų, SAM patvirtino jai pavaldžių perkančiųjų organizacijų, taip pat perkančiųjų organizacijų, kuriose SAM kartu su valstybiniu universitetu arba savivaldybės taryba įgyvendina dalininko teises ir pareigas, vykdomų pirkimų (išskyrus mažos vertės pirkimus) centralizavimo iki 2027 m. planą²⁹ (toliau – Planas), taip pat kasmet vertina šios srities viešųjų pirkimų centralizavimo proceso efektyvumą ir teikia išvadas ir (ar) pasiūlymus dėl jo tobulinimo.

SAM pateiktame EIMIN rašte³⁰ nurodoma, kad šiuo metu yra įgyvendinti keturi iš penkių Plano etapų ir dalis SAM pavaldžių įstaigų CPO LT jau yra perdavusios vykdyti pirkimus, viršijančius mažą vertę³¹.

²⁹ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2022 m. lapkričio 30 d. įsakymas Nr. V-1788 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai pavaldžių perkančiųjų organizacijų, taip pat perkančiųjų organizacijų, kuriose Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija kartu su valstybiniu universitetu arba savivaldybės taryba įgyvendina dalininko teises ir pareigas, vykdomų pirkimų, išskyrus mažos vertės pirkimus, centralizavimo iki 2027 m. plano patvirtinimo“ (suvestinė redakcija galioja nuo 2025 m. gruodžio 16 d.).

³⁰ SAM 2026 m. birželio 11 d. raštas Nr. 10-VP-4 „Dėl viešųjų pirkimų centralizavimo proceso efektyvumo“.

³¹ SAM nurodo, kad:

I etape (2023 m.) centralizuoti ir CPO LT perduoti vykdyti VŠĮ Respublikinės Panevėžio ligoninės, VŠĮ Respublikinės Šiaulių ligoninės, VŠĮ Regioninės Mažeikių ligoninės, VŠĮ Utenos ligoninės, VŠĮ Alytaus apskrities S. Kudirkos ligoninės, VŠĮ Ukmergės ligoninės ir VŠĮ Regioninės Telšių ligoninės viešieji pirkimai (išskyrus mažos vertės).

II etape (2024 m.) centralizuoti ir CPO LT vykdyti perduoti VŠĮ „Rokiškio psichiatrijos ligoninė“, VŠĮ „Vilniaus gimdymo namai“, VŠĮ Alytaus apskrities tuberkuliozės ligoninės (nuo 2025 m. birželio 3 d. VŠĮ Alytaus apskrities S. Kudirkos ligoninės padalinys), VŠĮ Palangos vaikų reabilitacijos sanatorijos „Palangos gintaras“, Valstybinės teismo medicinos tarnybos, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centro (išskyrus viešuosius pirkimus, pradėtus 2024 m., kuriais siekiama įsigyti valstybės rezervo medicinos atsargas, skirtas mobilijai skubiosios medicinos pagalbos komandai, ir viešuosius pirkimus, kuriais siekiama įsigyti prekių ir paslaugų, skirtų įgyvendinti Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centro vykdomą Susitarimą dėl dotacijos projektui Nr. 101140540 „RescEU“ Medicinos atsargų rezervo kaupimas ir palaikymas Lietuvoje (angl. *Development and Maintenance of rescEU medical stockpile in Lithuania*) (sutr. *LTU RescEU Health*) ir VŠĮ Respublikinės Klaipėdos ligoninės viešieji pirkimai (išskyrus mažos vertės).

III etape (2025 m.) nuo antro ketvirčio centralizuoti ir CPO LT perduoti Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Kauno ligoninės viešieji pirkimai (išskyrus mažos vertės).

IV etape (2026 m.) centralizuoti ir CPO LT perduoti Respublikinio priklausomybės ligų centro, Radiacinės saugos centro, Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybinės teismo psichiatrijos tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos, Lietuvos medicinos bibliotekos, Nacionalinio transplantacijos biuro prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir Lietuvos bioetikos komiteto viešieji pirkimai (išskyrus mažos vertės).

Greta SAM pateiktos informacijos, papildomai paminėtina, kad pagal Planą 2027 m. numatyta centralizuoti dar 8 SAM pavaldžių įstaigų vykdomus pirkimus: Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninė Kauno klinikos, Viešoji įstaiga Klaipėdos universiteto ligoninė, Viešoji įstaiga Vilniaus universiteto ligoninė Santaros klinikos, Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Viešoji įstaiga Nacionalinis kraujo centras, Greitosios medicinos pagalbos tarnyba, Viešoji įstaiga Respublikinė Vilniaus psichiatrijos ligoninė, Nacionalinis vėžio institutas.

Pažymima, kad SAM pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų centralizavimo efektyvumo vertinimas buvo atliktas remiantis perkančiųjų organizacijų apklausos duomenimis, nes dalies rodiklių, kaip nurodo SAM, nebegalima apskaičiuoti dėl duomenų prieinamumo. Pirkimų vykdytojų žemėlapyje (toliau – VPT švieslentė) (kadangi VPT švieslentėje 4 metų duomenys pateikti dėl perkančiųjų organizacijų, kurių viešieji pirkimai buvo centralizuoti, o rodikliams įvertinti kai kurie reikalingi duomenys gaunami tik pagal procedūrų ataskaitas Atn-1, t. y., be centralizuotų pirkimų, palyginamosios analizės atlikti nėra galimybės), ir buvo vertinami viešųjų pirkimų specialistų skaičiaus pokyčiai, vidutinė tarptautinio ir supaprastinto pirkimo trukmė, apskaičiuojama kalendorinėmis dienomis nuo pirkimo inicijavimo iki sutarties sudarymo, ir finansinis efektyvumas. SAM nurodo, kad šie duomenys gauti atlikus perkančiųjų organizacijų, kurių pirkimai centralizuoti, apklausą.

SAM teigimu: „Praėjus trejiems viešųjų pirkimų centralizavimo metams matyti, kad pirkimų centralizavimas viešųjų pirkimų rodikliams didelės įtakos neturėjo, t. y.:

1. Viešųjų pirkimų specialistų skaičius nekinta ir tikėtina, kad ir ateityje nekis (arba kis labai nežymiai), nes įstaigose viešųjų pirkimų specialistų yra nedaug (nuo 1 mažesnėse PO (perkančioji organizacija – toliau PO) iki 5 didelėse ligoninėse), ir jie bus reikalingi kitoms funkcijoms, susijusioms su viešaisiais pirkimais, vykdyti. PO turi turėti pakankamą kiekį kvalifikuotų specialistų, kurie išmanytų PO reikalingų perkamų prekių, paslaugų ar darbų specifiką bei galėtų parengti pirkimo sąlygas, pagal kurias būtų keliami optimalūs reikalavimai tiek tiekėjų kvalifikacijai, tiek pačiam pirkimo objektui. CPO LT savarankiškai tokių reikalavimų nenustato ir parengti pirkimo dokumentų negali. Taip pat PO darbuotojai rengia atsakymus į pirkimuose dalyvaujančių tiekėjų klausimus, vertina tiekėjų pasiūlymų atitiktį techninės specifikacijos reikalavimams, teikia esminius argumentus dėl gautų pretenzijų.

2. Vidutinė tarptautinio ir supaprastinto pirkimo trukmė, apskaičiuojama kalendorinėmis dienomis nuo pirkimo inicijavimo iki sutarties sudarymo.

Visos PO pabrėžia, kad pirkimų trukmė gerokai pailgėjo – vidutiniškai apie 48 proc. Jeigu prieš centralizavimą vidutinė atviro pirkimo trukmė buvo 89 dienos, tai po centralizavimo ji pailgėjo iki 131 dienos (2025 m.). Pažymėtina, kad pirkimo trukmė vertinama ne nuo paskelbimo apie pirkimą CVP IS, o nuo paraiškos pateikimo CPO LT, nes paraiškų ir pirkimo dokumentų (paraiškų, techninių specifikacijų) derinimo terminai labai ilgi. Yra atvejų kai pirkimas (nuo paraiškos pateikimo iki sutarties sudarymo) truko 9 mėn., 10 mėn. ar net 11 mėn. (šiuo atveju vien dokumentų rengimas truko 210 dienų, o pasiūlymų vertinimas po vokų atvėrimo – 110 dienų).

3. Finansinis efektyvumas.

2025 m. CPO LT pirkimų vykdymo paslaugų kaina, palyginti su 2024 m., išaugo apie 40 proc. 2024 m. vienos valandos įkainis buvo 27,55 Eur be PVM, nuo 2025 m. – 38,35 Eur be PVM. Beveik 40 proc. padidėjęs valandinis paslaugų įkainis, išaugusi pirkimų trukmė labai padidino PO išlaidas už viešuosius pirkimus – tiek už įvykusius, kada sudaroma sutartis, tiek ir už neįvykusius ar neįvykusias pirkimo dalis. Nedidelėms PO, kurios vykdo keletą pirkimų per metus, finansinė našta yra mažesnė, tačiau didelėms PO, kurios nuolat vykdo daug pirkimų, ji tikrai didelė. Pvz., didžiųjų ligoninių už 2025 m. viešuosius pirkimus CPO LT pervesta lėšų suma, palyginti su 2024 m., išaugo nuo 20 proc. iki 110 proc.

Įvertinus tai, kad:

1. PO specialistų skaičius nesumažėjo (jie kaip ir anksčiau vykdo tas pačias funkcijas: padeda pirkimo iniciatoriams rengti technines specifikacijas, nustatinėja reikalavimus tiekėjų kvalifikacijai bei pačiam pirkimo objektui, vertina pasiūlymus, atsakinėja į tiekėjų klausimus ir pretenzijas) ir PO turi mokėti darbuotojams darbo užmokestį už atliktą darbą (pavestas funkcijas);

2. už vykdomas pirkimų procedūras sumokėjo CPO LT;
3. pirkimų trukmė pailgėjo, o tai tiesiogiai paveikė pirkimų vykdymo paslaugų kainą, nes apmokama pagal valandinį įkainį;
darytina išvada, kad finansinė našta PO išaugo ir finansinis efektyvumas nėra pasiektas."

Apibendrinama SAM teigia: „Tenka pripažinti, kad įstaigos susiduria su daugybe iššūkių ir nepatogumų, kurie neleidžia pasiekti pagrindinių viešųjų pirkimų centralizavimo tikslų – didinti pirkimo procesų efektyvumą ir racionaliai naudoti lėšas. Praėjus 3 metams nuo viešųjų pirkimų centralizavimo pradžios, problemos, neleidžiančios objektyviai įvertinti viešųjų pirkimų centralizavimo proceso efektyvumo, lieka tos pačios: <...>“ ir pagrindinėmis SAM valdymo srities viešųjų pirkimų centralizavimo problemomis SAM nurodo:

Funkcijų dubliavimą. Nors pirkimų procedūros perduotos CPO LT, didelė dalis darbo lieka pačioms organizacijoms, todėl susidaro dvigubos darbo ir administravimo sąnaudos.

Ekspertinių kompetencijų trūkumą. Nurodoma, kad CPO LT neturi pakankamai medicinos įrangos ekspertų, o kai kurių sričių specialistų apskritai nėra.

Ilgai trunkantį pirkimo dokumentų rengimo ir derinimo procesą. Pirkimų derinimas užtrunka ilgai, o dalis metų pabaigoje inicijuotų pirkimų grąžinami ir perkeliama į kitus metus. Tai didina administracinę naštą ir gali neigiamai paveikti projektų įgyvendinimą.

Centralizavimo pobūdį. Teigiama, kad šiuo metu daugiausia vykdomi individualūs pirkimai pagal pavedimą, o ne konsoliduoti kelių organizacijų pirkimai, kurie galėtų sukurti masto ekonomiją ir užtikrinti geresnes kainas.

Didele problema SAM taip pat nurodo ir perkančiųjų organizacijų priklausomybę nuo CPO LT nustatomų reikalavimų vykdant pirkimų procedūras. Praktikoje, SAM teigimu, susiklosto situacijos, kai perkančiosios organizacijos netenka galimybės savarankiškai nustatyti jų veiklos poreikius geriausiai atitinkančių įsigyjamų prekių kokybinių ir techninių charakteristikų, kadangi CPO LT atsisako vykdyti pirkimus tais atvejais, kai perkančioji organizacija nesutinka su CPO LT pateiktomis pastabomis dėl techninėje specifikacijoje nustatytų įrangos parametrų. Medicinos įrangos pirkimų srityje pastebima tendencija orientuotis į standartinių techninių parametrų įrangos įsigijimą, nepakankamai įvertinant individualius perkančiųjų organizacijų poreikius. Tokia praktika, kaip nurodo SAM, riboja galimybes įsigyti inovatyvią ir pažangiomis technologijomis pagrįstą medicinos įrangą.

Pakartotinai pažymima, kad vienos perkančiosios organizacijos viešojo pirkimo procedūrų vykdymo funkcijų perdavimas kitai perkančiajai organizacijai savaime nelaikytinas viešųjų pirkimų centralizavimu. Todėl, siekiant objektyviai ir nuosekliai įvertinti viešųjų pirkimų centralizavimo efektyvumą, manytina, jog tikslinga nustatyti aiškius viešųjų pirkimų centralizavimo vertinimo rodiklius bei jų apskaičiavimo metodiką. Tokie rodikliai sudarytų prielaidas tiek perkančiosioms organizacijoms, tiek CPO LT vienodai vertinti centralizavimo rezultatus ir sumažintų interpretavimo skirtumų bei ginčų dėl pirkimų trukmės, pasiektų sutaupymų ir pan.

Galiausiai SAM pažymi, kad visos perkančiosios organizacijos išreiškė poreikį plėsti CPO elektroninį katalogą, kuris vertintinas kaip viena efektyviausių viešųjų pirkimų centralizavimo priemonių. Nurodo, kad elektroninio katalogo plėtra sudarytų sąlygas trumpinti pirkimų procedūrų trukmę, užtikrinti veiksmingą tiekėjų konkurenciją bei racionalų viešųjų lėšų panaudojimą, sudarant galimybes įsigyti prekes, paslaugas ir darbus ekonomiškai naudingiausiomis sąlygomis.

APLINKOS MINISTERIJA (AM)³²

AM nurodo, kad, siekiant užtikrinti viešųjų pirkimų procesų profesionalumą ir skaidrumą, nuo 2027 m. būtų tikslinga Valstybinės miškų tarnybos (toliau – Tarnyba) tarptautinius ir supaprastintus pirkimus (išskyrus mažos vertės) perduoti vykdyti CPO LT. Tarnyba per metus vykdo keletą sudėtingų pirkimų (2025 m. vykdė apie 7 pirkimus), tačiau neturi pakankamo skaičiaus atestuotų viešųjų pirkimų specialistų, todėl šių pirkimų vykdymas Tarnybai sukuria didelę administracinę naštą.

AM teigia, kad kitų pavaldžių įstaigų centralizavimo poreikis nenustatytas. Pagal VPT švieslentės duomenis, iš 14-iolikos AM pavaldžių įstaigų bendrasis pirkimų vykdytojų vertinimo rodiklis yra „žalias“ (pasiektas) 7-iose įstaigose ir 7-iose įstaigose šis rodiklis „geltonas“ (iš dalies pasiektas). Kai kurios pavaldžios įstaigos tarptautinių ir supaprastintų (ne mažos vertės) pirkimų nevykdo ir neplanuoja vykdyti, pavyzdžiui, Vaclovo Into akmenų muziejus, Kauno Tado Ivanausko zoologijos muziejus, Lietuvos zoologijos sodas, o kai kurios įstaigos savo pirkimų vykdymą jau yra perdavusios CPO LT:

1) Aplinkos apsaugos departamentas (2021 m. vasario 12 d. sudaryta centralizuotos viešųjų pirkimų (išskyrus dėl mažos vertės viešųjų pirkimų) veiklos paslaugų sutartis su CPO LT);

2) Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba (2022 m. kovo 3 d. sudaryta centralizuotos viešųjų pirkimų veiklos paslaugų sutartis su CPO LT (per CPO LT vykdo visus pirkimus nuo 15 000 Eur be PVM);

3) VŠĮ Statybos sektoriaus vystymo agentūra (2021 m. vasario 19 d. sudaryta centralizuotos viešųjų pirkimų veiklos paslaugų sutartis su CPO LT);

4) Kauno Tado Ivanausko zoologijos muziejus (2025 m. birželio 20 d. sudaryta centralizuotos viešųjų pirkimų veiklos paslaugų sutartis su CPO LT).

Lietuvos zoologijos sodas 2026 m. taip pat planuoja sudaryti centralizuotos viešųjų pirkimų veiklos paslaugų sutartį su CPO LT.

AM nuomone, kadangi pavaldžios įstaigos atlieka ir įgyvendina labai skirtingas ir specializuotas funkcijas, susijusias su aplinkosauga, kiekvienos įstaigos vykdomi viešieji pirkimai pasižymi pirkimo objekto specifiškumu. AM pavaldžios įstaigos, kurios pačios vykdo tarptautinius ir supaprastintus pirkimus, turi pakankamą skaičių atestuotų viešųjų pirkimų specialistų, todėl pirkimai vykdomi efektyviai, skaidriai ir kokybiškai. Nurodo, kad Aplinkos projektų valdymo agentūra 2026 m. planuoja vykdyti kitų ministerijai pavaldžių įstaigų tarptautinius ir supaprastintus pirkimus pagal partnerystės sutartis iš ES struktūrinių fondų. Kadangi ši AM pavaldi įstaiga turi sukaupusi specifines kompetencijas ir patirtį, vykdant aplinkosaugos srities pirkimus, AM nuomone, tokių pirkimų perdavimas vykdyti CPO LT nebūtų efektyvus, nes pareikalautų daug žmogiškųjų resursų ir papildomų finansų.

Nurodoma, kad kai kuriose pavaldžiose įstaigose atskirų pirkimų rodikliai neatitinka VPT švieslentėje rekomenduojamų reikšmių: dėl kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų vertinimo kriterijaus taikymo, vidutinio gautų pasiūlymų skaičiaus, vieno tiekėjo pirkimų, neįvykusių pirkimų. Pagrindinės priežastys, dėl kurių pirkimuose nėra konkurencijos (dalyvauja vienas tiekėjas arba pasiūla yra labai ribota) ir (ar) pirkimai neįvyksta, yra pirkimo objekto sudėtingumas ir specifiškumas, būdingas šios srities

³² Vertintos AM įstaigos: Aplinkos apsaugos agentūra, Aplinkos apsaugos departamentas prie AM, Nacionalinė žemės tarnyba prie AM, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie AM, Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie AM, VĮ Valstybinių miškų urėdija, Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie AM, VŠĮ Statybos sektoriaus vystymo agentūra, Aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra, Lietuvos geologijos tarnyba prie AM, Lietuvos zoologijos sodas, Kauno Tado Ivanausko zoologijos muziejus, Vaclovo Into akmenų muziejus, Valstybinė miškų tarnyba.

pirkimams, t. y. perkamos specializuotos paslaugos, pavyzdžiui, įvairūs laboratoriniai tyrimai, susiję su aplinkos būklės vertinimu, medžių savaiminukų inventORIZACIJA, žemės sklypų vertinimas, ortofotografinių žemėlapių sudarymas, planavimo dokumentų rengimas, miškų įveisimas.

Kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų vertinimo kriterijaus tinkamą taikymą sunku užtikrinti toms pavaldžioms įstaigoms (Lietuvos geologijos tarnybai prie AM, Lietuvos zoologijos sodui, Kauno Tado Ivanausko zoologijos muziejui, Vaclovo Into akmenų muziejui), kurios 2025 m. tarptautinių ir supaprastintų pirkimų nevykdė.

Nurodoma, kad AM stebi ir ateityje stebės savo pavaldžių staigų viešųjų pirkimų rezultatus, ypač atskirus rodiklius ir, kilus poreikiui, papildomai vertins pirkimų centralizavimo per CPO LT ar kitų priemonių, susijusių su pirkimų efektyvumu, nustatymo ir taikymo poreikį.

AM teigimu, pavaldžios įstaigos taip pat planuoja skirti daugiau dėmesio atskiriems pirkimų rodikliams gerinti. Tuo tikslu daugiau dėmesio bus skiriama pirkimų inicijavimo etapui, rinkos konsultacijoms ir rinkos tyrimams, aktyvesniam bendravimui su tiekėjais, kompetencijoms, ypač pirkimo iniciatorių, stiprinti.

EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA (EIMIN)³³

EIMIN ir jos valdymo srities įstaigų viešųjų pirkimų centralizavimo lygis išlieka aukštas: pagal VPT švieslentės duomenis bendro pirkimų vykdytojų vertinimo rodikliai yra pasiekti arba iš dalies pasiekti (priskiriami „žaliai“ ir „geltonai“ reikšmėms). Tai rodo gerą vykdomų viešųjų pirkimų efektyvumą, kurio nuosekliai buvo siekiama ir 2025 metais.

CPO LT atlieka EIMIN ir jai pavaldžių biudžetinių įstaigų (Lietuvos standartizacijos departamento, Nacionalinio akreditacijos biuro, Valstybės skaitmeninių sprendimų agentūros ir Lietuvos metrologijos inspekcijos) viešuosius pirkimus, kurių sutarties vertė viršija 5 000 Eur be PVM (EIMIN perduota vykdyti tuos pirkimus, kurių sutarties vertė viršija 15 000 Eur be PVM).

EIM pavaldžios įstaigos, kurių viešųjų pirkimų vykdymas nėra perduotas³⁴ CPO LT, yra sudariusios arba planuoja sudaryti viešųjų pirkimų vykdymo paslaugų sutartis arba pasitelkti CPO LT pajėgumus, esant poreikiui. Tais atvejais, kai įstaigų viešieji pirkimai, atsižvelgiant į įstaigos veiklos sritį, yra specifiniai, jų perdavimas CPO LT nėra racionalus ir efektyvus, todėl juos paprasčiau atlikti pačioms perkančiosioms organizacijoms.

Remiantis bendrais pirkimų vykdytojų vertinimo rodikliais, nėra poreikio EIMIN pavaldžių perkančiųjų organizacijų pirkimų papildomai perduoti vykdyti CPO LT. Pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų vykdymo efektyvumo rodiklius planuojama nuolat stebėti ir, kilus poreikiui, spręsti dėl papildomo viešųjų pirkimų centralizavimo, perduodant pirkimus vykdyti CPO LT, galimybės, taip pat ieškoti kitų efektyvių priemonių viešųjų pirkimų rezultatų rodikliams gerinti. Tose pavaldžiose įstaigose, kuriose viešųjų pirkimų vykdymo rodikliai yra pasiekti iš dalies, siūlytina susikonsultuoti į šią iš dalies pasiektą rodiklių gerinimą: trumpinti viešųjų pirkimų vykdymo trukmę, imtis priemonių, siekiant mažinti „vieno tiekėjo“ ir neįvykusių pirkimų skaičių. Kai kurioms EIMIN pavaldžioms įstaigoms tikslinga gerinti pasirengimo viešajam pirkimui procesą, plačiau taikyti kainos (sąnaudų)

³³ Vertintos EIMIN įstaigos: VŠĮ Valdymo koordinavimo centras, VŠĮ „Inovacijų agentūra“, VŠĮ „Investuok Lietuvoje“, VŠĮ „Keliauk Lietuvoje“, VŠĮ „Klaipėdos mokslo ir technologijų parkas“, VŠĮ „Kauno mokslo ir technologijų parkas“, UAB Lietuvos parodų ir kongresų centras „LITEXPO“, VĮ „Registrų centras“, UAB „Toksika“.

³⁴ EIMIN valdymo srities įstaigos CPO LT paprastai perduoda vykdyti supaprastintus ir tarptautinius pirkimus, taip pat pirkimus, kurių objektas yra sudėtingas, sudėtinis.

ir kokybės santykio ar sąnaudų vertinimo kriterijų, taip pat dėti pastangas, užtikrinant didesnę konkurenciją viešuosiuose pirkimuose.

ENERGETIKOS MINISTERIJA (ENMIN)³⁵

2025 m. ENMIN pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų analizė rodo, kad dauguma pavaldžių įstaigų yra pasiekusios aukštą viešųjų pirkimų efektyvumo lygį (visų analizuotų pavaldžių įstaigų pirkimai patenka į „žaliąją zoną“: rodikliai nuo 2,2 iki 3). Tai rodo, kad šios organizacijos geba savarankiškai efektyviai vykdyti pirkimus (vieno tiekėjų pirkimų bei neįvykusių pirkimų procentas yra nedidelis, geras gautų pasiūlymų skaičius pirkime), remdamosi sutelktomis stipriomis vidinėmis kompetencijomis (turima pakankamai vidinių resursų, efektyvios viešųjų pirkimų kontrolės sistemos, sukurtos metodinės priemonės kokybiškiems pirkimams vykdyti ir kt.), sukurtais pažangiais vidiniais procesais, yra pasiektas labai geras kokybinių kriterijų taikymo procentas vykdomuose pirkimuose (nuo 21 iki 75 proc.). Todėl, atsižvelgdama į analizės rezultatus, ENMIN nurodo, kad papildomam pirkimų centralizavimui per CPO LT nėra poreikio – šiuo metu privalomas pirkimų perdavimas CPO LT nebūtų ekonomiškai pagrįstas. Taip pat pažymi, kad pirkimų centralizavimas per CPO LT nėra tikslingas efektyvumo didinimo požiūriu, nes įstaigose veikiantys vidiniai procesai užtikrina geresnius rezultatus nei centralizuoti sprendimai. Ministerijos vertinimu, centralizuoti reikėtų tik tuos pirkimus, kurie yra standartizuoti ir privalomi pagal teisės aktų reikalavimus.

Visgi kai kuriose organizacijose pastebima kiek didesnė vieno tiekėjo pirkimų dalis, didesnis neįvykusių pirkimų procentas. Tačiau ENMIN teigimu, prioritetas tokiais atvejais turėtų būti ne funkcijų centralizavimas, o, pavyzdžiui, pasirengimo viešiesiems pirkimams etapo tobulinimas, siekiant padidinti konkurenciją. Tai leistų išlaikyti pirkimų funkciją įmonės viduje ir kartu gerintų bendrąjį pirkimų įvertinimą.

Net ir specifiniuose sektoriuose, pavyzdžiui, branduolinėje energetikoje, tiekėjai aktyviai dalyvauja VĮ Ignalinos atominės elektrinės vykdomuose viešuosiuose pirkimuose, o tai, EIMIN nuomone, patvirtina pirkimų procedūrų skaidrumą, taip pat rodo, kad įmonė sėkmingai savarankiškai įgyvendina viešųjų pirkimų vykdymo funkciją, užtikrindama balansą tarp griežtų branduolinės saugos reikalavimų ir viešųjų pirkimų efektyvumo. Pasiektas „žalias“ įvertinimas (2,2) įrodo, kad vidinė pirkimų kontrolės sistema šioje organizacijoje veikia tinkamai ir yra pajėgi savarankiškai įgyvendinti valstybei svarbius strateginius uždavinius be privalomo centralizavimo didinimo.

Pagrindinis dėmesys ir prioritetas, EIMIN nuomone, turėtų būti skiriamas ne funkcijų perdavimui CPO LT, bet viešųjų pirkimų kokybės didinimui ir konkurencijos stiprinimui, tokiu būdu nuosekliai siekiant vis geresnių viešųjų pirkimų vykdymo rodiklių. ENMIN teigimu, pavaldžių įmonių viešųjų pirkimų vykdymo rodikliai rodo, kad privalomas centralizavimas nėra reikalingas ir ekonomiškai naudingas. Organizacijos turėtų tęsti savarankišką pirkimų vykdymą, prioritetą teikiant vidinių resursų balansavimui ir neįvykusių pirkimų rizikos valdymui. CPO LT platforma turėtų išlikti tik kaip papildomas, pasirinktinis įrankis standartiniams pirkimo objektams įsigyti, kai tai ekonomiškai naudinga pačiai organizacijai, neprarandant viešųjų pirkimų proceso kontrolės.

³⁵ Vertintos ENMIN įstaigos: VĮ Ignalinos atominė elektrinė – ALTRA, UAB „EPSO-G“, AB „Litgrid“, AB „Amber Grid“, UAB „Baltpool“, UAB „Energy cells“, AB „KN Energies“.

FINANSŲ MINISTERIJA (FINMIN)³⁶

Remiantis VPT švieslentės duomenimis, nurodoma, kad bendras FINMIN 2022–2025 m. atliktų viešųjų pirkimų vertinimas pagal rodiklius yra gerėjantis (2025 m. reikšmė – 2.1). Visų analizuotų pavaldžių įstaigų ir įmonių bendra pirkimų vykdytojų vertinimo rodiklio 2025 m. reikšmė taip pat yra gera – „žalia“ (>2,1), „pasiekta“. Tai rodo, kad pavaldžios įstaigos pirkimus vykdo efektyviai, turi atestuotus, kompetentingus ir pakankamus viešųjų pirkimų funkcijai vykdyti žmogiškuosius išteklius ir tam skirtas lėšas.

Pažymima, kad įstaigos ir įmonės atlikdamos ir įgyvendamos labai skirtingas funkcijas, laikosi sisteminio ir kryptingo požiūrio į pirkimų planavimą, vykdymą ir kontrolę, išlaiko aukštus skaidrumo ir efektyvumo standartus. Kiekvienos įstaigos ir įmonės vykdomi pirkimai įprastai pasižymi pirkimų objekto specifiškumu, todėl tokiems pirkimams vykdyti yra sutelkti skirtingų kompetencijų, turintys specifinių, dalykinių žinių ir išmanantys pirkimo objekto specifiką specialistai, o tai lemia efektyvų ir kokybišką pirkimų vykdymą. Atsižvelgdama į tai, FINMIN daro išvadą, kad centralizuoti ir pavesti CPO LT analizuoti finansų ministro valdymo sritims priskirtų įmonių ir įstaigų viešuosius pirkimus, reikalaujančius specifinių, dalykinių žinių ir skirtingų kompetencijų, būtų neefektyvu ir netikslinga.

KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA (KAM)³⁷

Pagal bendrus pirkimų vykdytojų vertinimo rodiklius, daugumos KAM vertintų subjektų vertinimas 2025 m. yra „žalias“ (tik vieno iš vertintų subjektų viešųjų pirkimų vykdymo rodikliai laikomi pasiektais iš dalies (reikšmė „geltona“). Palyginimui – 2024 m. trijų KAM pavaldžių įstaigų vertinimas buvo „geltonas“. Tai rodo nuosekliai ir stabiliai gerėjančius krašto apsaugos sistemos (toliau – KAS) pirkimų vykdymo rodiklius.

Nurodoma, kad 2026 m. vasario 18 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 107 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. sausio 19 d. nutarimo Nr. 50 „Dėl centralizuotų viešųjų pirkimų vykdymo“ pakeitimo“, kuriame centrinės perkančiosios organizacijos statusas suteiktas Gynybos resursų agentūrai prie KAM (ginkluotės, karinės technikos, atsargų, susijusių paslaugų ir kt. pirkimai), Infrastruktūros valdymo agentūrai (darbų pirkimai) ir Kertiniam valstybės telekomunikacijų centrui (KAM ir įstaigų prie KAM aprūpinimo ryšių ir informacinių sistemų srities prekėmis ir paslaugomis pirkimai), todėl centralizuoto aprūpinimo galimybės išsiplėtė.

Atkreipiamas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė informacijos teikimo metu atlieka KAS valstybinį veiklos auditą „2021–2025 m. krašto apsaugos sistemai skirtų lėšų prekėms, paslaugoms ir darbams įsigyti naudojimas“ ir jį atlikdama, be kita ko, vertina, ar KAS naudojamas centralizuotas ir decentralizuotas viešųjų pirkimo vykdymo modelis yra efektyvus, ar esamas KAS perkančiųjų organizacijų skaičius yra racionalus.

³⁶ Vertinta FINMIN ir šios FINMIN įstaigos: Valstybinė mokesčių inspekcija prie FINMIN, VŠĮ Centrinė projektų valdymo agentūra, UAB ILTE, VĮ Turto bankas, Nacionalinis bendrųjų funkcijų centras, Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnyba prie FINMIN, Muitinės departamentas prie FINMIN, AB „Ignitis grupės paslaugų centras“.

³⁷ Vertinta KAM bendrųjų reikalų departamentas, KAM ir šios KAM įstaigos: Gynybos resursų agentūra prie KAM, Infrastruktūros valdymo agentūra, Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas, Centralizuota finansų ir turto tarnyba prie KAM, Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, Kertinis valstybės telekomunikacijų centras, Mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo departamentas prie KAM, Nacionalinis kibernetinio saugumo centras, Vytauto Didžiojo karo muziejus, Generolo P. Plechavičiaus kadetų licėjus.

KAM taip pat pažymi, jog KAS perkančiosios organizacijos skatinamos sudaryti preliminarįsias sutartis su CPO LT dėl įgaliojimų suteikimo pagal poreikį atlikti iš anksto sutartus perkančiosios organizacijos pirkimus (tokias sutartis jau yra sudariusios KAM, Lietuvos kariuomenės dr. Jono Basanavičiaus karo medicinos tarnyba, Lietuvos kariuomenės Kibernetinės gynybos valdybos Informacinių technologijų tarnyba).

Galiausiai KAM nurodo, kad dėl pirmiau nurodytų aplinkybių kol kas neturi galimybės tiksliai įvertinti, koks 2026 m. bus KAS poreikis perduoti CPO LT atlikti KAS perkančiųjų organizacijų pirkimus.

KULTŪROS MINISTERIJA (KM)³⁸

KM pavaldžių įstaigų bendras pirkimų vykdytojų vertinimas, remiantis VPT švieslente, artimas 2024 m. rodikliams. 2025 m. kai kurios pavaldžios įstaigos taip pat pateko į „raudonąją“ zoną, o vieno tiekėjo pirkimų skaičius kai kur siekia 100 proc.

Nepaisant to, KM nurodo, jog, nėra tikslinga vykdyti pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų centralizavimo. KAM teigimu, pavaldžios įstaigos, siekdamos gerinti vykdomų viešųjų pirkimų rezultatus, turėtų: 1) imtis konkrečių veiksmų, kad vykdomų viešųjų pirkimų rodikliai būtų pasiekti ir pagerėtų bendras įstaigos vykdytų pirkimų vertinimas; 2) plačiau taikyti viešųjų pirkimų vykdymą per CPO LT. Nurodoma, kad tais atvejais, kai pavaldžioms įstaigoms kyla poreikis pirkti išorės konsultantus ir (ar) kai įstaigos neturi atestuočių viešųjų pirkimų specialistų, turėtų būti kreipiamasi į CPO LT dėl galimybės su šia įstaiga sudaryti sutartį dėl supaprastintų ar tarptautinių pirkimų vykdymo perdavimo.

³⁸ Vertintos KM įstaigos: Lietuvos nacionalinis muziejus, Lietuvos nacionalinis dailės muziejus, Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai, Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus, Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus, Kauno IX forto muziejus, Lietuvos aviacijos muziejus, Lietuvos etnokosmologijos muziejus, Lietuvos jūrų muziejus, Lietuvos etnografijos muziejus, Lietuvos švietimo muziejus, Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejus, Maironio lietuvių literatūros muziejus, Šiaulių „Aušros“ muziejus, Trakų istorijos muziejus, Vilniaus Gaono žydų istorijos muziejus, Žemaičių muziejus „Alka“, Lietuvos nacionalinis dramos teatras, Vilniaus senasis teatras, Valstybinis jaunimo teatras, Vilniaus teatras „Lėlė“, Klaipėdos dramos teatras, Kauno valstybinis lėlių teatras, Juozo Miltinio dramos teatras, Valstybinis Šiaulių dramos teatras, Valstybinis Vilniaus mažasis teatras, Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras, Kauno valstybinis muzikinis teatras, Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka, Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras, Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Kauno apskrities Ažuolyno viešoji biblioteka, Klaipėdos apskrities Ievos Simonaitytės viešoji biblioteka, Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka, Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešoji biblioteka, Lietuvos audiosensorinė biblioteka, Lietuvos nacionalinė filharmonija, Valstybinis dainų ir šokių ansamblis „Lietuva“, Koncertinė įstaiga Lietuvos simfoninis pučiamųjų orkestras, Šiaulių valstybinis kamerinis choras „Polifonija“, Koncertinė įstaiga valstybinis choras „Vilnius“, Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras, Kauno valstybinė filharmonija, Lietuvos nacionalinis kultūros centras, Valstybinio Kernavės kultūrinio rezervato direkcija, Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos, Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija, Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcija, Valstybinė kalbos inspekcija, Lietuvos kino centras prie Kultūros ministerijos, Lietuvos kultūros institutas, Kultūros infrastruktūros centras, Šiuolaikinio meno centras, Lietuvos kultūros taryba, Nacionalinis architektūros institutas, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba, Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Kauno regioninis valstybės archyvas, Klaipėdos regioninis valstybės archyvas, Šiaulių regioninis valstybės archyvas, Vilniaus regioninis valstybės archyvas, Lietuvos Centrinis valstybės archyvas, Lietuvos ypatingasis archyvas, Lietuvos literatūros ir meno archyvas, Lietuvos valstybės naujasis archyvas.

SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA (SADM)³⁹

Atsižvelgdama į tai, kad pavaldžių įstaigų veiklos sritys ir vykdomos funkcijos yra labai skirtingos, SADM nurodo, jog nenustatytas poreikis CPO LT pavesti pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų vykdymą.

Pažymima, kad pavaldžios įstaigos apima tiek specializuotų funkcijų, tiek socialinės globos įstaigas, kurios skiriasi veiklos pobūdžiu, apimtimi, darbuotojų skaičiumi, naudojamomis priemonėmis bei finansiniais ištekliais, skirtais veiklų poreikiams tenkinti. Nurodoma, jog socialinių globos įstaigų viešieji pirkimai daugiausia susiję su kasdienių gyventojų poreikių užtikrinimu bei infrastruktūros išlaikymu ir priežiūra, todėl šie pirkimai paprastai yra nedidelės vertės, fragmentuoti ir vykdomi pagal poreikį. Dalis standartizuotų pirkimų yra centralizuojama, tačiau reikšminga dalis išlieka specifiniai ir reikalaujantys lankstumo, todėl papildomo centralizavimo galimybės yra ribotos. Tuo tarpu specializuotų funkcijų įstaigų viešiesiems pirkimams būdinga įvairiapusė struktūra, apimanti tiek specifines ekspertines, konsultacines ir informacinių technologijų paslaugas, tiek standartizuotus prekių ir paslaugų įsigijimus. Tokie pirkimai dažnai yra susiję su vykdomomis programomis ir projektais, todėl reikalauja specifinių kompetencijų, lankstumo ir operatyvaus vykdymo. Atsižvelgiant į tai, SADM pavaldžių įstaigų pirkimų organizavimas išlieka diferencijuotas ir priklausomas nuo veiklos specifikos, o tai riboja galimybes juos centralizuoti vienodais sprendimais.

SADM nurodo, kad remiantis VPT švieslentės duomenimis, daugumos pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų vykdymo rodikliai laikomi pasiektais (dauguma yra įvertintos „žalia“ reikšme). Tik dviejų iš 37 analizuotų pavaldžių įstaigų rodikliai priskiriami reikšmei „geltona“, o „raudonos“ spalvos įvertinimų visai nenustatyta. Kadangi SADM pavaldžių įstaigų vykdomų pirkimų rezultatai vertinami teigiamai, SADM teigimu, papildomo centralizavimo poreikio nėra.

Be kita ko, pažymima, kad SADM vertina jai pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų praktiką, atsižvelgdama į pirkimų apimtį, kompleksiskumą, turimus žmogiškuosius išteklius ir kitus reikšmingus veiksnius. Nurodoma, kad ir toliau bus periodiškai vertinamas viešųjų pirkimų centralizavimo poreikis, atsižvelgiant į viešųjų pirkimų efektyvumo rodiklius, rinkos pokyčius ir teisės aktų reikalavimus. SADM taip pat informavo, kad įgyvendina viešųjų pirkimų proceso tobulinimo priemones – diegia informacinę sistemą ir standartizuoja pirkimų procedūras, siekdama didinti efektyvumą, skaidrumą ir kontrolę.

SUSISIEKIMO MINISTERIJA (SUMIN)⁴⁰

SUMIN neteikia pasiūlymo perduoti pavaldžių įstaigų pirkimus atlikti CPO LT.

Pagal VPT švieslentės rodiklius, SUMIN pavaldžių perkančiųjų organizacijų 2025 m. viešųjų pirkimų vertinimas, kaip ir 2024 m., yra geras („žalia“ ir „geltona“ reikšmės).

³⁹ Vertintos SADM įstaigos: Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie SADM, Užimtumo tarnyba prie SADM, Socialinių paslaugų priežiūros departamentas prie SADM, Valstybinė darbo inspekcija prie SADM, Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie SADM, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie SADM, Jaunimo reikalų agentūra, Priėmimo ir integracijos agentūra, VŠĮ Europos socialinio fondo agentūra, 28 SADM pavaldžios socialinės globos namų įstaigos.

⁴⁰ Vertintos SUMIN įstaigos: AB „Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija“, AB „Kelių priežiūra“, AB „Lietuvos oro uostai“, AB „Oro navigacija“, AB „Vidaus vandens kelių direkcija“, AB „Smiltynės perkėla“, AB „Lietuvos paštas“, AB „Via Lietuva“, Lietuvos transporto saugos administracija, Pasienio kontrolės punktų direkcija prie SUMIN, VŠĮ „Aukštaitijos siaurasis geležinkelis“, VŠĮ „Plačiajuostis internetas“, VŠĮ „Transporto kompetencijų agentūra“, AB „Lietuvos geležinkeliai“, AB „Lietuvos radijo ir televizijos centras“.

Paminėtina, kad 2025 m. net 12 iš 15 SUMIN pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų rodikliai yra visiškai pasiekti („žalia“ reikšmė). Pagal SUMIN pateiktus duomenis, pavaldžios įstaigos, vykdydamos viešuosius pirkimus, užtikrina gana aukštą kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų vertinimo kriterijaus taikymą, taiko priemones, padedančias užtikrinti konkurenciją ir efektyviai išnaudoja turimus žmogiškuosius išteklius. Tai rodo, kad SUMIN pavaldžios įstaigos viešuosius pirkimus vykdo efektyviai ir deda pastangas, siekdamos išlaikyti stabiliai gerus vykdytų viešųjų pirkimų rodiklius.

ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA (ŠMSM)⁴¹

ŠMSM įvertino 102 pavaldžių įstaigų 2025 m. vykdytų viešųjų pirkimų duomenis ir, remdamasi jų analize bei VPT švieslentės informacija, padarė išvadą, kad šiuo metu nėra poreikio steigti atskirų struktūrinių padalinių pavaldžių įstaigų viešiesiems pirkimams centralizuotai vykdyti, taip pat nepateikia pasiūlymų perduoti ŠMSM pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų CPO LT.

Pagrindinis argumentas – pavaldžių įstaigų veiklos ir poreikių įvairovė. ŠMSM valdymo srityje veikia labai skirtingo pobūdžio organizacijos, kurios priskiriamos mokslo, studijų, bendrojo ugdymo, neformaliojo švietimo, sporto ir kitų įstaigų kategorijoms. Net tos pačios grupės įstaigos vykdo skirtingas funkcijas, todėl joms reikalingi skirtingi pirkimo objektai. Pavyzdžiui, Nacionalinis vėžio centras ir Gamtos tyrimų centras turi visiškai kitokius pirkimų poreikius nei bendrojo ugdymo mokyklos ar menų mokyklos. Be to, įstaigos veikia visoje Lietuvoje – nuo Skuodo iki Zarasų ar Šalčininkų, todėl centralizuotai aptarnauti tokią geografiškai išsidėsčiusią sistemą būtų sudėtinga ir neracionalu.

Ministerija pažymi, kad tais atvejais, kai pirkimai yra standartiniai (pvz., kasdienės veiklos prekės ir paslaugos), centralizavimas jau vykdomas per elektroninį katalogą, nes ŠMSM jau kelerius metus nuosekliai skatina pavaldžias įstaigas kuo plačiau naudotis CPO LT elektroniniu katalogu. Tai patvirtina ir nuosekliai didėjantis elektroninio katalogo naudojimas – 2025 m., palyginti su 2024 m., per šį katalogą vykdytų pirkimų vertė, skaičiuojant nuo bendros visų įvykdytų pirkimų vertės, padidėjo nuo 22 proc. iki 25 proc. 2026 m. pirkimų planai rodo, kad apie 35 proc. didesnės vertės pirkimų planuojama vykdyti per elektroninį katalogą. Tai rodo, kad elektroniniame kataloge esantys standartizuoti sprendimai jau dabar skatina įstaigas plačiau naudotis centralizuotų pirkimų galimybėmis. Tikimasi, kad atnaujinamas CPO IS katalogas dar labiau atitiks perkančiųjų organizacijų poreikius ir paskatins įstaigas dar aktyviau naudotis centralizuotų pirkimų galimybėmis.

Papildomai ŠMSM pažymi, kad kai kuriais atvejais viešųjų pirkimų funkcijos perduodamos centralizuotai vykdyti savivaldybėms. Pavyzdžiui, Skuodo savivaldybė centralizuotai vykdo pirkimus Skuodo amatų ir paslaugų mokyklai, o Kauno miesto savivaldybė – Mokslo ir inovacijų sklaidos centrui.

Nurodoma, kad jau antrus metus iš eilės nei vienos vertintos pavaldžios įstaigos rodikliai VPT švieslentėje nebuvo įvertinti kaip nepasiekti (nebuvo pažymėti raudona

⁴¹ Vertintos ŠMSM įstaigos: Lietuvos energetikos institutas, Lietuvos istorijos institutas, Nacionalinis vėžio institutas, Gamtos tyrimų centras, Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centras, Valstybinis mokslinių tyrimų institutas Fizinių ir technologijos mokslų centras, Valstybinis mokslinių tyrimų institutas Inovatyvios medicinos centras, Lietuvos įtraukties švietimo centras, Vilniaus Lietuvių namai, Kauno Juozo Gruodžio konservatorija, Klaipėdos Stasio Šimkaus konservatorija, Nacionalinė Mikalojaus Konstantino Čiurlionio menų mokykla, Lietuvos kurčiųjų ir neigirdinčiųjų ugdymo centras, Bukiškio progimnazija, Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centras, Klaipėdos Ernesto Galvanausko profesinio mokymo centras, Klaipėdos turizmo mokykla, Verslo ir svetingumo profesinės karjeros centras (buvę „Žirmūnai“), Panevėžio mokymo centras, Ukmergės technologijų ir verslo mokykla, Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras, Nacionalinė švietimo agentūra, Kauno kolegija, Klaipėdos valstybinė kolegija, Vilniaus kolegija, VŠĮ Lietuvos inžinerijos kolegija.

spalva), o apie dešimtadalis įstaigų grupių pagerino pirkimų įvertį iš geltonos į žalią spalvą. Be to, ŠMSM nurodo, jog nėra gavusi informacijos iš viešuosius pirkimus prižiūrinčių institucijų apie sisteminius pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų pažeidimus.

Dar vienas argumentas – pavaldžių įstaigų pirkimų mastas. Net 74,5 proc. visų vertintų pavaldžių įstaigų 2025 m. vykdė tik mažos vertės pirkimus, ir tokių įstaigų dalis jau trečius metus iš eilės didėja. Tik 26 įstaigos vykdė supaprastintus ar tarptautinius pirkimus, iš kurių dauguma organizavo vos kelis tokius pirkimus per metus. Iš jų 11 vykdė tik 1 ar 2 pirkimus, 12 vykdė iki 8 pirkimų, o didžiausią tarptautinių pirkimų skaičių vykdė dvi kolegijos: Kauno ir Vilniaus kolegijos – iki 26 pirkimų. Taip yra todėl, kad šios įstaigos pasižymi didele studijų kryptių įvairove ir apima įvairias disciplinų grupes, dėl to jos vykdo daugiau specifinių viešųjų pirkimų, susijusių su laboratorine įranga ir mokomosiomis priemonėmis. ŠMSM pažymi, kad 2025 m. šios kolegijos per elektroninį katalogą vykdė pirkimus, sudariusius iki 40 proc. bendros pirkimų vertės.

Atskirai išskiriama Nacionalinė švietimo agentūra (NŠA), kuri 2025 m. vykdė daugiausia tarptautinių pirkimų (113). Tačiau tai paaiškinama jos specifine funkcija – NŠA organizuoja visai šalies švietimo sistemai reikalingus specializuotus centralizuotus pirkimus. Nors formaliai NŠA nėra centrinė perkančioji organizacija, faktiškai atlieka tokią funkciją. Dėl nuolat besikeičiančių poreikių, skirtingų gavėjų, geografinio išsidėstymo ir perkamų objektų specifikos šių pirkimų dar labiau standartizuoti ar centralizuoti nebūtų tikslinga. Be to, ir pati NŠA aktyviai naudoja elektroniniu katalogu – per katalogą vykdomi pirkimai 2025 m. sudarė apie 40 proc. visų NŠA įvykdytų pirkimų vertės. Dėl nuolat kintančių poreikių, gavėjų apimtys, geografinio išsidėstymo ir perkamos įrangos bei paslaugų specifikos šių pirkimų papildomas standartizavimas ir centralizavimas, ŠMSM nuomone, nebūtų tikslingas, todėl šiuos pirkimus ir toliau tikslinga vykdyti per NŠA pagal nusistovėjusią praktiką. Be to, ŠMSM įsitikinimu, pavaldžios įstaigos turi pakankamus administracinius pajėgumus kokybiškai organizuoti ir vykdyti tiek mažos vertės, tiek didesnės vertės viešuosius pirkimus (pavyzdžiui, vienam NŠA viešųjų pirkimų specialistui per metus vidutiniškai tenka apie tris pirkimus).

TEISINGUMO MINISTERIJA (TM)⁴²

TM, išanalizavusi pavaldžių įstaigų 2025 m. vykdytus viešuosius pirkimus, ir atsižvelgdama į šios analizės rezultatus, pateikė pasiūlymą centralizuoti (pavesti atlikti CPO LT) dalį kai kurių pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų: Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos pirkimus, kurių BVPŽ kodai – 50312000-5 (Kompiuterių įrangos priežiūra ir remontas) ir 50324100-3 (Sistemos priežiūros paslaugos), ir Lietuvos probacijos tarnybos pirkimus, kurių BVPŽ kodai – 35811300-5 (Kariškių uniformos), 34111000-8 (Universalūs automobiliai ir sedanai (automobilio nuoma be vairuotojo)) ir 30232100-5 (Spausdintuvai ir braižytuvai (spausdintuvų nuoma)). Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, jog TM savo valdymo srityje nuosekliai plečia centralizavimo mastą⁴³ ir siekia vis didesnio pirkimų vykdymo efektyvumo ir geresnių pirkimų rezultatų, nepaisant to, kad daugumos pavaldžių įstaigų bendri pirkimų rezultatai yra stabiliai geri („žalia“ ir „geltona“ reikšmės).

⁴² Vertintos TM įstaigos: Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba, Lietuvos kalėjimų tarnyba, Lietuvos teismo ekspertizės centras, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Valstybinis patentų biuras, Lietuvos probacijos tarnyba.

⁴³ Atlikus 2024 m. TM pavaldžių įstaigų pirkimų analizę, buvo priimtas sprendimas centralizuoti kai kuriuos Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos pirkimus.

UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJA (URM)⁴⁴

Bendras URM pirkimų įvertinimas, palyginti su 2024 m., yra nežymiai pakitęs ir vertinamas kaip iš dalies pasiektas (2025 m. patenka į „geltonąją“ zoną; 2024 m. rodiklis buvo 2,3 („žalioji“ zona)). URM nurodo, kad 2025 m. vykdė daug IT srities pirkimų (apie 50 proc. visų pirkimų), kuriuose yra maža konkurencija, todėl fiksuojamas pakankamai didelis vieno tiekėjo pirkimų skaičius ir palyginti nedidelis vidutinis gautų pasiūlymų kiekis pirkime.

Nurodoma, kad planuojant pirkimus, visada įvertinama galimybė naudotis CPO LT paslaugomis. Pagal URM nustatytą tvarką⁴⁵, pirkimai per CPO LT yra privalomi, išskyrus šias išimtis: jei pirkimo sutarties vertė mažesnė nei 15 000 eurų (be PVM), kai reikalingo objekto nėra CPO elektroniniame kataloge, arba jei siūlomos prekės, paslaugos ar darbai neatitinka ministerijos poreikių ir ministerija pirkimo objektą gali įsigyti efektyvesniu būdu racionaliau panaudodama tam skirtas lėšas. Ši vidiniuose teisės aktuose aiškiai reglamentuota tvarka prisideda prie sprendimų dėl (ne)pirkimo iš ar per CPO LT pagrįstumo.

URM nurodo, kad siekdama centralizuoti bendrųjų administravimo funkcijų vykdymą ir veiksmingai naudoti vidines kompetencijas, sukaupias ekspertines žinias, jau taiko centralizuotų pirkimų praktiką savo sistemoje – ji organizuoja pirkimus ne tik sau, bet ir diplomatinėms atstovybėms tinklui užsienyje. Kadangi šių atstovybių veikla finansuojama per URM, ministerija gali nesinaudoti Viešųjų pirkimų įstatyme įtvirtintais viešųjų pirkimų pagal įgaliojimą ir bendrai atliekamų viešųjų pirkimų vykdymo būdais, o atstovybės joms reikalingomis prekėmis, paslaugomis ar darbais aprūpinti kaip asignavimų valdytoja, atlikdama centralizuotus viešuosius pirkimus. Tačiau kiekvienu atveju vertinamos konkretaus pirkimo aplinkybės ir sąlygos, logistikos sąnaudos, kaštai ir tai, ar atstovybė galėtų efektyviau apsirūpinti savarankiškai.

Be to, nurodoma, kad URM ne tik centralizuotai organizuoja ir vykdo viešuosius pirkimus, bet veikia ir kaip kompetencijų centras – teikia metodinę pagalbą atstovybėms, rengiant sudėtingų pirkimų pirkimo dokumentus (pvz., statybos darbų ir susijusių paslaugų; apsaugos sistemų (apsaugos, priešgaisrinės signalizacijos, įeigos kontrolės, vaizdo stebėjimo sistemų); įslaptintos informacijos apsaugai ir administravimui reikalingos įrangos ir inventoriaus; kompiuterių, tinklo ir ryšio įrangos; transporto priemonių), bei konsultuoja dėl viešųjų pirkimų organizavimo. Tai leidžia sumažinti klaidų skaičių, užtikrinti didesnę skaidrumą, geresnę pirkimų vykdymo kokybę ir užtikrinti vienodesnę praktiką visoje sistemoje.

URM centralizavimą vertina kaip priemonę pirkimų vykdymo efektyvumui didinti, kuri padeda koncentruoti ekspertines žinias, stiprinti specialistų kompetencijas ir mažinti klaidų bei pažeidimų riziką. Tai patvirtina ir URM praktika – 2025 m. daugiau nei 70 proc. URM pirkimų vertės (virš 13 mln. eurų) buvo atlikta centralizuotai. Pirkimai taip pat perduodami vykdyti ir CPO LT: Nuo 2024 m. pabaigos per CPO LT atliekami pirkimai, susiję su Lietuvos pirmininkavimu Europos Sąjungos Tarybai 2027 m. I pusmetį (toliau – pirmininkavimas), 2025 m. per CPO atlikti 5 pirmininkavimo poreikiams skirti pirkimai, kurių bendra suma viršijo 5 mln. Eur be PVM, 2026 m. suplanuota per CPO LT atlikti mažiausiai 4 pirkimus. Sprendimai dėl pirkimų centralizavimo poreikio grindžiami analize,

⁴⁴ Vertinti tik URM pirkimai.

⁴⁵ Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos viešųjų pirkimų planavimo, organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2021 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. V-146 „Dėl Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos viešųjų pirkimų planavimo, organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“.

kuri atliekama nuolat: vertinamos VPT rekomendacijos, pirkimų vykdymo kaštai, specialistų kompetencijos, ekspertinės žinios, sukaupta patirtis, pirkimų sudėtingumas ir pirkimų kokybės rodikliai.

URM nurodo, kad ir toliau vertins ministerijos ir atstovybių, kaip atskirų perkančiųjų organizacijų, vykdomų viešųjų pirkimų rezultatus. Siekdama užtikrinti valstybės biudžeto lėšų naudojimo teisėtumą, sprendimus dėl pavedimo URM pirkimus atlikti per CPO LT tikslingumo URM priims tik įvertinusi (įskaitant, bet neapsiribojant) teisinių, faktinių ir techninių veiksnių visumą. URM teigimu, atsižvelgiant į dabartinius vertinimo rezultatus, planuojama ir toliau dalį URM pirkimų atlikti per CPO LT.

VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA (VRM)⁴⁶

Nurodoma, kad vidaus reikalų sistemoje didelė dalis tarptautinių ir supaprastintų (išskyrus mažos vertės) viešųjų pirkimų vykdoma centralizuotai. Todėl įvertinusi vidaus reikalų sistemos perkančiųjų organizacijų turimus žmogiškuosius išteklius, vykdomų pirkimų kompleksiskumą, žmogiškųjų išteklių ir vykdomų viešųjų pirkimų skaičiaus santykį, taip pat VPT švieslentėje skelbiamus viešųjų pirkimų vykdymo rezultatus, VRM daro išvadą, kad nėra poreikio pavesti CPO LT vykdyti vidaus reikalų sistemos perkančiųjų organizacijų pirkimų.

Pagal VRM pateiktus duomenis, nuo 2023 m. lapkričio 8 d.⁴⁷ teisę atlikti centrinės perkančiosios organizacijos, vykdančios vidaus reikalų ministro nustatytus pirkimus vidaus reikalų ministrui pavestose valdymo srityse veikiančių perkančiųjų organizacijų vardu, funkcijas turi dvi institucijos – Išteklių agentūra prie VRM ir Policijos departamentas prie VRM. Tokiu sprendimu siekiama užtikrinti racionalų viešųjų pirkimų centralizavimo vidaus reikalų sistemoje krūvio paskirstymą tarp dviejų centrinių perkančiųjų organizacijų, efektyviai išnaudoti kiekvienos iš centrinių perkančiųjų organizacijų sukauptas kompetencijas ir užtikrinti profesionalesnį, efektyvesnį ir skaidresnį pirkimų vykdymą.

Pagal VPM pateiktus duomenis apie pavaldžių įstaigų viešuosius pirkimus, daugumos bendri vykdytų viešųjų pirkimų vykdymo rezultatai yra pasiekti (patenka į „žaliąją“ zoną). Tik vienos iš vienuolikos vertintų pavaldžių įstaigų, kuri, kaip nurodo VRM, vykdo tik mažos vertės pirkimus, įvertinimas yra „iš dalies pasiekta“ („geltonoji“ zona). Tokius gerus viešųjų pirkimų vykdymo rezultatus, tikėtina, lemia didelis viešųjų pirkimų centralizavimo šioje valdymo srityje lygis, padedantis užtikrinti aukštą kompetencijos lygį, tiekėjų konkurenciją, skaidrumą ir išvengti įvairių viešųjų pirkimų vykdymo metu kylančių rizikų bei klaidų.

ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA (ŽŪM)⁴⁸

ŽŪM nurodo, kad dalis pavaldžių įstaigų (pvz., Valstybinė augalininkystės tarnyba prie ŽŪM, Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas, UAB „Lietuvos

⁴⁶ Vertintos VRM įstaigos: Išteklių agentūra prie VRM, Policijos departamentas prie VRM, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie VRM, Informatikos ir ryšių departamentas prie VRM, Migracijos departamentas prie VRM, VRM Medicinos centras, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie VRM, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie VRM, Viešojo saugumo tarnyba prie VRM, AB „Regitra“, VŠĮ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos projektų valdymo agentūra. Išteklių agentūra prie VRM ir Policijos departamentas prie VRM veikia kaip centrinės perkančiosios organizacijos.

⁴⁷ [LRV nutarimo dėl centralizuotų pirkimų 1.2 p.](#)

⁴⁸ Vertintos ŽŪM įstaigos: Nacionalinė mokėjimo agentūra prie ŽŪM, Žuvininkystės tarnyba prie ŽŪM, Valstybinė augalininkystės tarnyba prie ŽŪM, Žemės ūkio agentūra prie ŽŪM, Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas, VĮ Žemės ūkio duomenų centras, VŠĮ „Ekoagros“, UAB „Lietuvos žirgynas“, UAB „Pieno tyrimai“.

žirgynas“) neturi poreikio viešuosius pirkimus pavesti vykdyti CPO LT, nes turi pakankamus administracinius pajėgumus ir kompetencijas pirkimus vykdyti savarankiškai. Tačiau kai kuriuos standartizuotus pirkimus šios įstaigos vykdo centralizuotai, t. y. naudodamosi elektroniniu katalogu. Dėl specifinės kai kurių įstaigų veiklos srities ir dėl to kylančio poreikio vykdyti nestandartinius pirkimus (pvz., susijusius su laboratorine veikla, kai įsigijami reagentai bei laboratorinės priemonės ir medžiagos), kurių metu reikalingas operatyvumas ir procesų lankstumas, taip pat atsižvelgiant į jau sukurtas ir sėkmingai taikomas dinamines pirkimų sistemas, užtikrinančias konkurenciją, operatyvumą ir efektyvų lėšų panaudojimą, turimus kvalifikuotus ir ilgametę profesinę patirtį sukaupusius viešųjų pirkimų specialistus, daroma išvada, kad centralizuotas pirkimų vykdymas tokiais atvejais nebūtų racionalus ir ekonomiškai pagrįstas.

Vis dėlto dalį ŽŪM pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų planuojama pavesti vykdyti CPO LT: VšĮ „Ekoagros“ turi poreikį pavesti CPO LT savo filialo „Litfood“ tarptautinės vertės pirkimų organizavimą, Žemės ūkio agentūra prie ŽŪM – pažintinės žuvininkystės programos renginių organizavimo paslaugų pirkimą, kurio vertė siekia 170 tūkst. eurų be PVM, Žuvininkystės tarnyba prie ŽŪM, turinti ribotus žmogiškuosius išteklius, dalį sudėtingų pirkimų perduoti vykdyti CPO LT.

Taigi, nors ŽŪM pavaldžių įstaigų viešųjų įstaigų bendrasis pirkimų vykdytojų vertinimo rodiklis yra „žalias“ arba „geltonas“, o tai rodo iš esmės gerą vykdomų viešųjų pirkimų efektyvumą, dalį VšĮ „Ekoagros“ filialo „Litfood“, Žemės ūkio agentūros prie ŽŪM Žuvininkystės tarnybos prie ŽŪM pirkimų planuojama perduoti vykdyti CPO LT, siekiant užtikrinti viešųjų pirkimų vykdymui reikalingas kompetencijas ir didesnę procedūrų skaidrumą.

LRV⁴⁹

Remiantis VPT švieslentės duomenimis, 2025 m. Vyriausybei atskaitingų įstaigų bendro pirkimų vykdytojų vertinimo rodiklio reikšmės yra nežymiai geresnės nei 2024 m. ir kinta nuo 1,7 („geltona“) iki 2,7 („žalia“). Atsižvelgiant į tai, galima daryti išvadą, kad Vyriausybės įstaigose yra pakankamai aukštas pirkimų centralizavimo lygis, todėl papildomai nesiūloma šių įstaigų viešųjų pirkimų vykdymo perduoti CPO LT. Vyriausybės įstaigos paprastai vykdo mažos vertės pirkimus. Nemažai viešųjų pirkimų pavedama vykdyti CPO LT arba jie atliekami per elektroninį katalogą. Vis dėlto, kai kuriose įstaigose atskiri pirkimų vykdymo rodikliai neatitinka VPT švieslentės rekomenduojamų reikšmių: kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų vertinimo kriterijaus taikymas, vidutinis gautų pasiūlymų skaičius, vieno tiekėjo pirkimai, neįvykę pirkimai.

⁴⁹ Vertintos Vyriausybės įstaigos: Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba, Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Valstybės duomenų agentūra, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Viešojo valdymo agentūra, Lietuvos administracinių ginčų komisija, Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos tarnyba, Mokestinių ginčų komisija prie LRV, Ryšių reguliavimo tarnyba, Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, Vyriausybės atstovų įstaiga, Vyriausybės strateginės analizės centras, Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos sekretoriatas.